

308350

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 వం॥ డిసెంబరు నెల 15వ తేది మంగళవారము
ఆనందనామ సంవత్సర మార్గశిరష మాస శ్రవణ దశమి ౧౩.

No. 240
సంచిక ౨౪౦

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే
తల నెప్పుల పూసును. వాయువు పోట్ల బావును.
చర్మపు సుపుల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూదేశమును
తయారుచేయుటకు మంచిమందు.
నువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషాచిత్ర చూపింప నామము గలగద

అమృతాంజనము డిప్లో, నెం. 109, ఫోటో బొంబాయి. లేక, 6, 7 తంబూనెట్టిపిల్లి, చార్లీ టెన్టన్, మద్రాసు.

అల్లకర్పాటమున కొర్రెని కోడండ ప్రలాపము.

1914 నెం॥ డిసెంబరు 31 తేది లోపల ఆరణా
పంపువారి కుచితము.

మేమిదివఱకు వైపు ప్రకమును ప్రతిమటుంబమునందు
నుండునటుల పందికట్టుటకై ఒక్క అణా తపాలబిళ్లను పంపు
వారి కుచితముగా పంపుమని ప్రమరించుముంటిమి. వీధినాడ
లకు కన్నమైయుండుటచేత అర్థాదిన ప్రంపువారికి ఈడిసం
బరు 31 తేదినాడ ఉచితముగా పంపుము. తరుణమున ఈ
వృధాచేయకుడు. ఇందు వెంట విరోపియా యుద్ధచరిత్ర పకటను
పంపుము. డిసెంబరు 31 లోపుగ వేయన రిజిస్టరుచేసికొనువా
రికి ఒక్క అణా తపాలబిళ్లతో 0-10-0 వు పంపుము.
మొదట అర్థాణాపంపికోడండ ప్రలాపమును తెప్పించిన విరోపి
యా యుద్ధచరిత్ర 3 భాగముల అన్ని వివరములు బోధపడును.
చిరునామా:— సుపీరియరు వాచ్ కంపెనీ.
పోస్టుబాక్సు 167, మదరాస్.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిచ్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య
గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 3 భాగ
ములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు,
చిత్రాన్నములు, చేయుక్రియముగలవు. 2 భాగముందు ఊరగా
యలు పచ్చళ్లు కోరింబీలు ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన
అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయు
క్రియముగలవు. వేయల, శినిగ్ పాకమునకు కావలసిన యా
వత్తుగలదు. ప్రతియింట నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోరైండు ప్రతి 1-కి ధర
1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పక్షియందు
జేయిన్నొక్కదినము చెప్పిన ప్రస్తావనకేళు పడతియొక్క
వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకొనియుండు, క్యాలికోరైండు
గ్రతి 1కి ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు
స్టూడెంట్లతో 3-0-0. మావిలాసము:—
మధురవాణి పుస్తకాలయము,
25. నమ్మాళ్వారు వీధి, మద్రాసు.

MESMERISED TALISMAN.

సంజీవరత్న

ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నలంకరించుకొనిన, దేహ
సంరక్షణకు కాపు. 2 కలరా, అమృతము మున్నగు అంటు
వ్యాధులను సోకనీయదు. 3 ధూత్తిపేత పిశాచములను పాట
దోలును. 4 వ్యాధులు, పిడలు, అపదలు, గండములు తొలగి
పోవును. 5 నొప్పులు, తీపులు, చాపులు, బిళ్లలు, బెణకులు,
హరించును. 6 ఆరోగ్యము, అద్భుతము, విశ్వరూపు, బలము
నుభుము, ఉత్సాహము నొపిగు వనాయుధమువంటిది 7 కర్మ
రక్షణపులు (పీయమి) పులుగుదురు. 8 వివాదములలో జయ
లాభములు గలుగును. 9 సభకట్టు, సర్వజన వశీకరము. 10
నీవొక వ్యాపార, వ్యవసార, కార్యార్థ సమేతమై వెళ్లబోవున
పుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్లిన తప్పక జయమును, లాభమును
పొందగలవు దానియందట్టి మహిమయున్నదని అనుభవాలు
ఉచ్చిగూరునట్లు జేసోళ్ళ వక్కాణించియున్నారు. ఇది
సర్వావధి జేడియగు నొక ఘోషయి మహాత్మునిచే గనివెట్టి
బడినదేగాని కాలాచిత్ర వేదధాతలవలన గనివెట్టబడినదిగాదు.

1 సంజీవ రత్న రూ॥ 1-8-0లు మాత్రమే పోస్టతో సహా
Apply at once to:—పి. రాఘవజన్నానరావు
మెస్మరిస్టు ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

దిన పత్రిక

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.
చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.
6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
3 మాసములకు రూ. 3-4-0
1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

కస్తూరి.

విషభ్యవలకు, కలరాకు, సుంధికి, బాలింతకోగములకు,
నాతములకు. చిక్క బిడ్డల బబ్బులకు పుష్టికేళికస్తూరి యాపయోగ
మైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము
కన్న రియమగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట
మిశ్రము. మాడిపోయిందలి కస్తూరియందు దిశర పదార్థము
లేవియును. కేర్పబడవు. ఇంతవరకు మాత్రపు నుండి కొనిన
వారల కివిషయము తెలిసియున్నది. కొనిన వారొకసారి
పరీక్షించిన విషయము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి
కస్తూరిని గొని మోసపోయ. తులం 1-కి రూ. 80-0-0.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటి నెప్పులకు దివ్యోషధము. నువాసనగలి
ఉండును. ఈ దంతచూరముతో దండ్లుతోముట
వలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము
ప్రవించుకుండును. నోటమర్కంధము లేకయుండును.
పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును.

అమృతాంజనము డిప్లో, 109, ఫోటో బొంబాయి.
పోస్టుబాక్సు 167, మదరాస్.

దైర్యకవచము.

దైర్యమనగా అపదలయంగ మనస్సు చలించకుండుట. ఇట్టిదైర్యము కలిగిననే మనుష్యుడేలోకమునైనను
నుభుముజొందును. కామక్రోధాదులు మనస్సును బాధించునేకాని నుభుమును గలుగజేయవు. వీనిని మాన్పుకొను
టకు తగినసాధనము దైర్యమేకాని జేయకాదు. ఏ మనుజునియందు ఉత్సాహము, సాహసము, దైర్యము, బుద్ధి,
శక్తి, పరాక్రమము అను నీ యాఱుపారుపగుణములు కలవో వానికి దైవమును దోడుపడును. ఈ యాఱుగుణ
ములలో దైర్యము ప్రధానము. మనుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములకు అష్టశత్రువులచే శ్రేణిపడగినది.
ఈ దైర్యమనెడి కవచమే యష్టశత్రువులకు అభేద్యము. ఈ దైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై “అస్యత్రభీష్మాక్
గాంగేయాక్ ఆన్యత్రచ మానూతః” అనెడి ఆశీర్వాదముగల శీఘ్రనియొక్క చరిత్రము నతి గులభ్యతైవని తెలిసి
యున్నది. ఇది చిన్నగ్రంథము. వెల అణాలు ౦.౬-౦ మాత్రమే. కస్తూరియొక్క ప్రత్యేకము.

వలయువారలకు:—
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ.
ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాహ్మ, మదరాస్.

అయ్యచ్చేదాశ్రమ
గ్రంథములు.

ఆర్యప్రకాశము.

సప్తమ
గుచ్ఛము.

అరఖులను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది ఆర్యులకు రీతిని ప్రతిమూలకమునండియు అరఖులుదీయు నుపాయములను ఆయరఖులచే రోగసామాన్యమును నివర్తించువలయు పద్ధతులను, దెలుపు మంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అరఖులు సామాన్యవైద్యకు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు లేకొనబడిన మూలక లే గాక యుగానాని వైద్యమునకు నుబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించ బడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, లేదాతరులగు కేవలసాధనముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగ నుండునటుల దీనికి సరళముగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతయూచిన పిదప దెలియగలదు.

వెల రూ॥ 2-0-0.

1. సూక్ష్మనివాసము.	రూ॥ 3-0-0	6. వస్త్రీకర్మము.	రూ॥ 0-4-0
2. వస్త్రీకర్మము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచక్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదచక్రము.	" 1-0-0	8. భేదన. కల్పము.	" 1-0-0
4. ఆయుర్వేదచక్రము.	" 0-4-0	9. చూరముచేత.	ఇది ఆయుర్వేదము 1215
5. కల్పకర్మము.	" 0-4-0	10. ముక్తత సుంపాత.	వస్త్రీకర్మము మొదటి భాగమున జేయవలయును.

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాచీన:-

12, తంబుకెట్టి పిడి, వైద్యరత్న పండిత పి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.బి.సి.వి. 156, బ్రాహ్మణ్.

రె, ఆచార్యుల పిడి, ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్రమ చందాదారులకు మాత్రమే మాత్రమే తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయికి నాలుగురూపాయల తగ్గింది యిచ్చబడును.

క్యాలండరు. 1915 క్యాలండరు.

* యుద్ధ విషయములను దెలుపుచు చిత్రముగ నుండును. *

కాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అమృతాంజనం దీపోవారి మాదురూపముల పండులను గొనిన వారల కుచితము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 0-3-0. 10-కి వి. పి. సహా 1-2-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము. *

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0

మోహినీ తైలం

5 తులముల నూనెగల
సీసా 1-కి 0-12-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తామర తైలం

వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0
డబ్బీ 1-కి 3-8-0

అన్ని చోట్ల విక్రయించబడును. మంగ. కీటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

పండ్లపాడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0
డబ్బీ 1-కి 1-2-0

అమృతాంజనము డి పో,

10, ప్రేరికోడ్డు, ఖార్జు, బొంబాయి. వెం. 6-7 తంబుకెట్టి పిడి, మదరాసు.

* అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలకల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతిమైనందు. ఇప్పు డిప్పుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదు. పదియేడేడ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును భొందిన దివ్యామృతము. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము రోగలవు. ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నియబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయారా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.

(1-12-14)

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము.

[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామముల బొందినది? మనుజులస్థితి మొదలు నెట్లుండె? కలభేదము లేలకలిగె? భర్తృము లెప్పుడెట్లు మార్పు నొందె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచక్రవర్తి, సుగ్రవచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ సిద్ధిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సేదపడవిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గోవువారి గ్రంథమునై మంచినాభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శైలిమిగుల సులభము. మంచితాగితులవై ముద్రింపబడి నిండు కాళిక్యాంధ్రండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అతుర్త ప్రతి 5-0-0 కర్చులు కేటే. వలయువారి చిహ్నసామాను వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14.)

జనమంచి శ్రీమాద్విశ్వరూప,

తెలుగుపండితుడు, మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

నూతన రోమసంహారి.

బేగం సా హి షా వ.

ఈనూతన రోమ సంహారి ఒకటూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి యే భాగమునయుండు రోమ మను చెడుపులేక శుద్ధము గాను యెటువంటి మచ్చలు లేకయును బాధలేక యును నివర్తించును. చర్మముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతిని పోగొట్టక చేయు (సాహి) ఇది ఒకటే.

వెల 3 బిల్లుల పెట్టె 1కి రూ 1-0-0. వి. పి. ఖర్చు 4 అరూలు 3 పెట్టెలు రూ. 2-10-0 తపాలుకర్చు 0-8-0 వలయువారు:-ఆర్. వి. పండిట్ అండు కంపెనీ వెం 6 బందరుపిడి మద్రాసు.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవకూర్పు.

"నుతిమతిమైన యాంధ్రకవి భూగట్టి పల్కుల కెట్లు కల్గెనో, యతులిత మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణాకరాచ లచే శ్లాఘింపఁ బడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ సహించి వైద్యయత్నములతో అంధవాల్మీకి రామాయణమును శుభవ్రావిజయ పాటకమువలె ముద్రింపఁ బడినది. అంధవాల్మీకి రామాయణము కృత్రికతలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను నుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి తేర్చబడినది. ఇందు శ్రీ కాళహస్తికృత్యనిపటము గలదు.

68ము కాళికో వెల 1-0-0-0 పూర్తికాళికో 1-

ఆంధ్ర ప్రభుత్వాక్కసారి కొనవారికి 1 0-0 ఖర్చు వంతున ప్రోసీవేతుము. వలసినవారు.

శ్రీరామజయమందిరము,

తిరువల్లిక్కేడి, మద్రాసు అని వ్రాయవచ్చు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ చందాదారులొక విన్నపము.

మా పత్రికకు చందా దారులుగా నుండు వారిలో చాలామంది మాకు వ్రాయును తరములలో తాము వారపత్రికకు చందాదారులొక దినపత్రికకు చందాదారులొక సూచించుకొన్నారు. వారి సంఖ్యను పూర్తియగు చిరునామాను వ్రాయుకొన్నారు. అందులకు చాల చిక్కుకలుగు చున్నవి. కాన మాకు తరములవ్రాయు చందా దారులందరను దయచేసి ప్రతియు తరము నందును 1 వారపత్రిక లేక దినపత్రిక. 2 వారి శేరుగుముందును నంబరు. 3 పూర్తియగు చిరునామా - వీనినిమాటివిత్తుక వ్రాయవ్రాకులు. పత్రికాధిపతి.

వారావరణస్థితి

1914 సం॥ డిశంబరు నెల 15-వ తేది

ప్రదేశములు.	గోపాలపురము	వాల్తేరు	కాకినాడ	బందరు	గంటూరు	నెల్లూరు	మద్రాసు	కడప	నాగపట్టణము	కొలంబూ	తిరువనంతపురము	కొచ్చికోట	కల్లికోట	మంగళూరు	బొంబాయి	హైదరాబాదు	ఆనంతపురము	బళ్లారి	కర్నూలు	కడప	తెలంగాణ	కొడైకనాట	ఉదయగిరి	కొయంబుత్తూరు	వెల్లూరు	నెలమ	వినుచనాపల్లి	పునకోట	మధుర	తిరునల్వేలి
తరములు	80.012	80.020	23.394	29.971	...	29.950	29.946	29.944	29.918	29.848	29.208	29.416	29.906	29.907	29.925	29.980	...	29.924	29.967	29.971	29.975	29.810	28.040	29.585	29.581	29.901	29.945	29.922	29.958	...
తరములు	81.567.0	86.077.4	82.870.6	86.670.2	...	82.771.1	83.672.0	84.074.4	81.970.6	85.974.2	84.775.4	87.974.7	87.175.8	88.474.0	82.869.5	88.769.4	...	90.869.3	90.970.8	90.869.7	85.969.6	88.860.7	89.564.7	87.568.8	86.168.0	89.068.6	86.874.0	82.573.5	86.975.4	...
తరములు	29.59	29.48	29.95	29.60	...	28.75	28.67	28.25	28.16	27.49	26.49	26.15	26.07	26.15	26.54	26.91	...	26.58	26.08	25.81	25.90	24.71	24.00	23.06	23.75	23.98	23.00	23.97	23.98	21.90

దక్కనులోను. అడమాను సముద్రప్రాంతములను వాయు భారము కొద్దిగ పెచ్చినది. తక్కిన ప్రదేశములందు కొద్దిగ తగ్గినది. వాయుభారము బంగాళములో నెక్కువగను, బంగాళాఖాతముయొక్క దక్షిణభాగమున తక్కువగను నున్నది. మధ్యమోష్ణ పరిమాణమునందలి మార్పులేదు. అన్నిచోట్లను సామాన్యస్థితికి యుక్తమగున్నది. దత్తమండలములలో 8 డిగ్రీలు అధికముగ కలదు. రాత్రిపూట వడిమి అన్నిచోట్లను ఎక్కువగ నేయున్నది. మామూలుకంటె వాయు మండలమున లేమ విశేషముగ కలదు. దక్కనులోను, దక్షిణ భాగపుచిరమ సింహళములోను, వర్షము కురిసినది. దక్షిణభాగపు చిరమ రోషించుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న, వారావరణాశ్రుజ్ఞుడు.

స్థానిక వార్తలు.

కాలనూనస్థితి:—నిన్న సభికోష్ఠస్థితి 87మాత్రము అభిమాన్వస్థితి 72మాత్రము.

దీపములవేళ:—నేడు, రేపు సాయంకాలము 6-18 గంటలకు దీపములు వెలిగింపవలయును.

పోక:—గౌ. మెక్లెయిన్ గారు ఆదివారము సాయంకాలము కొలంబూకు వెళ్లిరి.

రాక:—వ్యావసాయక మహాసభ నిమిత్తము సోత్ ఇండియన్ రైల్వేకు చెంది జరగలే ప్రాక్ట్ మేనేజరు డబ్లియూ. ఏ. క్రాస్ గారు నిన్న తెల్లవారి చెన్నపురికి వచ్చిరి.

యానద్భారత మలేవిషయక మహాసభ:—ఈసభ 1915 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 9-వ తేది నారంభించి 19-వ తేదిని సమాప్తమగును.

దొంగతనము:—జట్కూరుండి కోలు మునిస్సా మినాయుడను వాడు రు 18 వెళ్ల బంగారుంగమును దొంగిలించినందుకు చీఫ్ వెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు వానిని విచారిించి వానికొకవాడు కఠినశిక్ష విధించిరి.

కాసన నీర్వాణసభ:—నెయింట్ బాక్స్ కోట సభాభవనమున వచ్చేది జరగ నెల 26 వ తేది మంగళవారము వరకు 11 గంటలకు చెన్నపురి కాసన నిర్వాణ సభవారు సమావేశ మగుదురు.

ఆనర్స్ లిటరరీ అసోసియేషన్, మదరాసు:—రాజధాని కళాశాలలో రేపు సాయంకాలము 5-45 గంటలకు సి. సి. రామస్వామయ్యగారు సంస్కృతాంధ్రము వాఙ్మయములయందలి హాస్యరసమునగుటించి ప్రసంగించెదరు. గౌ. పి. ఎస్. శివస్వామయ్యగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించును.

చెన్నపురి విద్యావిషయక సంఘము:—నెల్లెట్ హాసులోవచ్చేది కృతవారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు "హైందక జాతకము, దానికాలానుక్రమణిక" ఈవిషయమును గూర్చి జివాన్ బహదూర్. ఎల్. డి. స్వామికన్ను పిల్లగా రుద్రసింహదేవు. గౌ. సర్. సి. శంకరనాయర్, కేటీ, సి. వి. ఇ. గారగ్రామసాధిపత్యము వహించెదరు.

తెలిగ్రాఫ్ క్రిస్మస్ ట్రీట్:—ప్రభుత్వము వారి తండ్రివార్తా కార్యస్థానమునందువ్యోగులుగా నున్న యె రోషియనులయొక్కయు హైందవులయొక్కయు విడ్డబుట విక్టోరియా హాలులో ఈనెల 21-వ తేది సోమవారము సాయంకాలము ప్రతి సంవత్సరము జరుగు క్రిస్మస్ వీందు యథాప్రకారము జరగవలయును. తదనంతర మైకోషియనుల తమ మిత్రులతోకూడి వాటవినిదము గావించును.

యునానీ అండ్ ఆయుర్వేదిక్ అసోసియేషన్:—కడపిన శనివారమునాడు తంబుసెట్టివీధి యందున్న యాయుర్వేద కళాశాలలో జరగిన సభలో సంఘాధిపతి నిమిత్త మనేక ప్రతిపాదనలు చేయబడినవి. వాద ప్రతివాదములు పూర్తియైన వెనుక నీ విషయమును విచారించు నిమిత్తముక యుపసంఘము నిర్ణయించు బడెను. అందు పండిత గోపాలాచార్యులుగారును ఎన్. దేవరాజుపిల్లగారును సి. పాండుంగ మొదలియారును, సంఘకార్యదర్శులును సభ్యులుగా నెన్నుకొను బడిరి. స్వతేజ వైద్యమునకు సహాయము చేయవలయునని కాసన నిర్వాణసభలో చేసిన ప్రతిపాదనమునకు ప్రభుత్వము వారొసంగి ప్రభుత్వ తరమునాడ విచారించు బడెను. ప్రభుత్వమువారే విషయముగా సహాయము చేయ వచ్చుననెడి విషయమును పునస్పరించుకొని యనేక ప్రతిపాదనలు లానగ్నయడెను.

మదరాసు సిటీపోలీసు:—బీ డివిజన్ ఇన్ స్పెక్టరు హీసాక్స్ గారు 87 సంవత్సరము లుద్యోగముచేసి యీనెలలో నువకారవేతనముపొంది ఉద్యోగనివృత్తులుగానున్నారు. కాబట్టి వారిగౌరవాధీన మొకవిందుచేయుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. ఈయన 1878వ సంవత్సరమున సబ్బెంటుగా పనిలోప్రవేశించి కుదకు ఇన్ స్పెక్టరు పదవికివచ్చెను. ఈయన స్వభావమును సామర్థ్యముతో ప్రశంసార్హముగ నిర్వర్తించుట

చేత ప్రభుత్వమువారియనను మతి తొను సంవత్సరము లెక్కువ కాలముద్యోగము చేయుచున్నది. "ఎ.కె." వీరియన ఇన్ స్పెక్టరు సిగ్నల్ గారు హీసాక్స్ గారికి బదులుగా "బి" డివిజనులో పని చేయుదురు. "డి" డివిజన్ సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు అలిగరు గారు ఇన్ స్పెక్టరుపదవికి హెచ్చింపబడి "ఎ.ఎస్." డివిజనుకు నియమింపబడిరి. ఈయన నువకారవేతనముతో నద్యోగనివృత్తులైన "ఎఫ్" డివిజను ఇన్ స్పెక్టరు హీసాక్స్ గారి సానుమన సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు పోలీ గారు నియమింపబడిరి.

విక్టోరియా హోస్టలు:—శనివారము తెల్లవారి గౌ. పి. ఎస్. శివ స్వామయ్యగారు చీఫ్ హాకు సంధి విక్టోరియా విద్యార్థి కలతి కృపాను సందర్శించిరి. వార్తెన్ ఇ డబ్లియూ, గ్రీన్ గారాయనకు వసతిగృహములమట్టు తీసికొని వెళ్లిచూపిరి. విద్యార్థుల కొసగయడిన సామానులు బాగుగానున్నవని యాశున సంతోషించెను. ఆయన తరువాత పురకాలయమునకును పరమంజిరమునకు తీసికొని పోయిడి యక్కడ కొన్ని నిమిషములు గడవెను. తరువాత వారిని మేనేజరు తీసికొనివెళ్లి భోజనశాలను స్నానశాలను చూపెను. ఆయన యన్నియు క్రమముగాను కనుగొని, యేర్పాట్లన్నియు సంతృప్తికరముగా నున్నవనిచెప్పి, విద్యార్థులు స్వగృహముందుకు వెనుకముగా నుండగలుగుటకు సంతోషించెను.

జాతీయ మహాజన సభయొక్క చెన్నరాష్ట్ర యోగ సంఘము:—ఈయనసంఘము కడపిన 10-వ తేదిని సమావేశమైనపుడు ఈక్రిందివారు యాకర్పారక జాతీయ మహాసభావసంఘ సభ్యులుగా నిర్ణయింపబడిరి:—ఎమ్. ఆదివారాయణయ్యగారు, కే. ఏ.కామరాయ్యగారు, ఎల్. ఏ. గో.ందరాఘనయ్యగారు, కే. ఆర్. గురుస్వామయ్యగారు, పి. పి. జోగయ్యపంతులుగారు, పి. ఎస్., కృష్ణరావుగారు, టి.పి. ముద్దుకృష్ణయ్యగారు, బి.వి. నరసింహయ్యగారు, జి. ఏ. నరేయ్యగారు, ఎమ్. రామచంద్రరావుగారు, పి. కే. రామానుజాచార్యుగారు, సి. పి. రామస్వామయ్యగారు, వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు, బి. ఎస్. శర్మగారు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు.

జాతీయ మహాజనసభ మంగంబాకము "డౌట్స్ హాసు" టైలులో సభాసమావేశము నిమిత్తముక చెప్పవలసినవిషయమిది ఆస్థలము ఎక్కువ రైల్వేస్టేషనునకు 2 మైళ్లదూరము, పెట్రోలుస్టేషనునకు 2 1/2 మైళ్లదూరము. సాధ్యమైనంతవరకు, చెన్నరాజధానినుండి వచ్చు ప్రతినిధులందఱును "డౌట్స్ హాసు" లోనే వసతులేర్పఱుపఱును. అక్కడ 100 మందికి మాత్రమే యనకాశముకలదు. కాబట్టి రాదలంబుకొన్నవారు కిప్పుముగా భోజనపుటిక్కెట్లను కొల్లొని వసతిని నిశ్చయించుకొనవలెను. ఇతర రాష్ట్రములనుండి వచ్చెడి ప్రతినిధులకు పూనమిల్లి హైకోర్టునందలి "హైడ్ బాక్స్" బంగళాలో వసతులేర్పఱుపఱును. అవికాలమైన బంగళా; ఎక్కువ స్టేషనునకు 6 ఫన్లుగులదూరము, పెట్రోలుస్టేషనునకు 1 1/2 మైలుదూరము. వీరు నూడ భోజనపుటిక్కెట్లను కిప్పుముగా దరఖాస్తు పెట్టుకొనుట మంచిది 27 తేది మొదలు 30 వ తేది వరకు, 4 గో. జి. భోజనమునకు రు 5 చార్జిచేయవలెను; చరియొకదిన మధికముగా నుండగోరువారు మరియొక రు 1-4-0 ఇయ్యవలయును. భోజనపుటిక్కెట్లకొనుట వ్రాయునప్పడు రు 5 లనునూడ పంపవలయును. ఈసంబంధమైన యుత్తరములో మజియాగ్గులు వస్త్రాలను కాంగ్రెస్ క్యాంప్ కోకాధికారిగారికి, డౌట్స్ హాసు, మంగంబాకము" అనినానీ పంపవలయును. విరోషియనుపద్ధతిని అన్నపానవస్తువుల కొరవారు అనమపక్షము వాగము దినులకు ముందుగా "కాన్ గ్రెస్ క్యాంప్, అక్కామొడెషన్ కమిటీ కార్యదర్శిగారికి, మంగంబాకము" అని వ్రాయు నెడల వారు హామీలులో నేర్పాట్లు చేయుదురు; వారివల్లనే యాచాక్తి విషయమెకాడ తెలిసికొనవలయును. సభాపతిగారు మంగంబాకము "డౌట్స్ హాసు" లోనే నివసించెదరు. కాంగ్రెస్ క్యాంప్ 25-వ తేది ముగియవలయును.

కృష్ణాజిల్లా సంఘము:—కృష్ణాజిల్లా సంఘమువారి సభ యిదివరలో నిశ్చయింపబడిన ప్రకారం తెజవాడలో గవర్నరు పేట ఆరండలు సత్రంగద్ద రామమోహన్ రైల్వే హాలులో యీనెల 24వ తేది గురువారం సాయంకాలం 3-30 గంటలు మొదలుకొని జరుగును.

చర్చాంశములు:—(1) 1915 సంవత్సరమున జిల్లా సంఘముకు ఉద్యోగస్థల నెక్కుట. (2) ఏలూరు ఆహ్వాన సభ వారు పంపిన ఆర్జీలు. (3) ఇమిపుగంటి కేషయ్యగారు వస్త్రరాపులేరు కాలవను గూర్చి శ్రీ గవర్నరుగారికి యిచ్చిన మహాజన. (4) జిల్లాసంఘము రూట్లు. (5) చెన్నపట్నం ఛీఫ్ యింజనీయరుగారికి డిప్యూటీవక్ (6) ఈ సభ ముందటికి జరుగవలసిన మీటింగు స్థలము. కస్తూరి సీతావతిరావు, సెక్రటరీ.

వివాదనాటకము.

[తత్త్వ శాస్త్ర నిర్ణయముగారు.]

III

శేషియైన నాటకములందు నెవరి నుభయములకు వారే కల్పించినను కొంత విశయముకూడ లేకపోలేదు. వివాదనాటకము లో తప్పదను కంగమునకు కథాభాగము వచ్చి నప్పుడు కర్మకళా నుండి కూడ (Accident) కానించును, హఠాత్తుగా కర్మకళానే నొకానొక సమయమున లాభము ను మఱియొక సమయమున నష్టమును సంభవించుట లోకమున దురమార్గముగా? నాటకములందు చిత్రాంగి క్రాంత్యము కను గొని సారంగధరునియే యాపు జేయవలెనని పంపిన సేవకుడు దారిలో, తలనెలలపుగా నాలస్యము యాడునును కోమలని కనపడజేసిన మొలచించిన మఱుచటితనము నజ్ఞుల చేకపోవుట విచిత్రమేక? అదికాదునాడు చిత్రాంగి తన యువరాజుమును సారంగధరునితో మనవిచేయు మని విభావముతో జెప్పివు దాదాపులకు సందేహము బూర్తిగా మఱచెనుమాట యెవరి నేరమనియెంచగలము? అది విధివశమునకాక నుటయేమి?

వివాదనాటకములు వ్రాయుటకు గొన్ని యభ్యంతరములు కలవని పలువురు వక్కాణించుట వినియున్నాము. ఇట్లును జిత్రించుటయు వారి చరిత్రమును చెప్పటయు హేయమయినదనియు దుర్మతిదాయకమనియు చెప్పదురు. మన యభిప్రాయము వ్రాయుటకంటె నాంధ్రనాటక పితామహుడని వాసికెక్కిన కృష్ణమాచార్యుని వ్రాతయే దీనికి సరియైన ప్రత్యుత్తరము.

“దుర్మతి యిందుకైన బ్రకటింపవచ్చు నీటికి గాంతి గలుగదు. రావణుని దుర్మతి లేకున్న శ్రీరామునకంతకీర్తి కలుగునా? దుర్మోహమని దుర్మితీతున్న పాండవుల కంతటిభాగ్యతి కలిగియుండెనా? కావున నీతికురువనలేనన్న దుర్మతినించుక ప్రకటించియే తీరవలెనని నా సవినయ విజ్ఞాపనము. రుచిభేదములు నభిప్రాయభేదములున్న నుండుగాక.”

విశ్వామిత్రునికి క్రోధమేలేక యతడు వశ్యునితో కయ్యవాడకుండెనా హరిశ్చంద్రుని సత్యవాక్య పరిపాలనను పరిక్షించుటెట్లు?

వివాదనాటకములు చదువరుల కానందము నీయవనియు, సదా విచారము గలుగజేయుననియు గొందఱుఁపించురు. లోకములో నుభయకారులారు దుఃఖమునకుగూడ భాగ్యములు కావలయును. ఎల్లప్పుడను సౌఖ్యమునున్న వానికి గవ్వమనగా నెట్టిదోలేలియను. పిన్న నాటకుండియు ధనమతోమునిగి లేలు వాడు దరిద్రునిజూచి నవ్వుట యాశ్చర్యముకాదు. సకలైశ్వర్యములతో దుఃఖము మనుజుడు కోకమున నెట్టిదో గ్రహించ బాలకు. హిందూమాతకు ద్రియపుత్రుడగు గౌతమబుద్ధుడు దయాప్రసాదము దయ్య నాను హంతకాలితాత్మమున కయలించును దుఃఖర్యముని గ్నంతకాలముమానవకోటికప్త మున నెట్టిదోలేలియగలిగెనా? అతడు వీధి కంటబయలుచేరి మనుష్యుల బాధలను జూచిన రత్నము ప్రాణికోటిని రక్షింపవలె నని గ్రహించుట తటస్థమయ్యెను. బంగారుమగ్గిలో కాలినగాని కుడ్డిని బొందవని మనకెల్ల కు దెలిసినయంతేమే. “హేమన్త సందహృతే హ్యగ్నిః పశుద్విశ్వామికాపివా” యనకాళి దాసు చెప్పినమాటల యధాగ్రహముగూర్చి సందియపడువాఁడెవడు? మనము నిర్మలమునందులము నాత్మను సంరక్షించు కొనుటకు మనకు తగు మరక పుష్టములు రావలెననియు లేనచో మనయాదృశ్యములను మఱచిపోవుట తప కాశముకల్గినది ము తలచుచుండుమి. మనకు బాధలువచ్చినపుడే హృదయము విశాలమగుటయు శరీరకష్టముల జూచి జాలి నొందుటయు వారితోమమే మనజేయకగాగోరుటయు సంభవించును. అహా “తనయందు కభలభూతములందు నొకభంగి సమహితత్వమును జరుపుచాడు” అయిననాబాధత్వనికి గాధ మయిన ప్రజానురాగ మెట్లెప్పుడోకదా!

ఇంతకును శేషియైన నాటకములంటి నాటకములు జడవుట లలనిచారము కలుగుకో, లేక యావివాదముతో నాటకనంద ముద్భవించె నానాటకములందు కర్మింపబడిన యా మహా పురుషుల సంపర్కముచే నొకవింతవికాసము కలుగుకో యనుభవజ్ఞులు గ్రహింపకపోదు

వివాదములవలన, అసామాన్యమునకు శిష్టములుండుటచే ప్రయోజనములేదని యభిప్రాయము కలుగుననియు నట్లు రుషులు నుభయము దుర్మార్గులు తుదకు నుభయమును బొందవలె నని యాశయించుటయు కాని మనకు సాధారణముగా లోక ములో సత్యసంస్కార గాంక్షింపబడుటయు దుష్టులజయమొందుటయు గోచరమగుచున్నది.

“సత్పురుషుల కందుగాని ప్రాయశ్చముగా బాధలు వచ్చుటయే మనము కనుచున్నాము. అదిగాక లోకమునజరుగు విషయములలో నెన్నియో పారబాటులు కలవు గదా. గద్దెయములకల నాచందఱకో దుఃఖముకలుగుట చూడమా? వానికన్నిటికి గానము చెప్పట సాధ్యమా?” అని రామ కృష్ణమాచార్యులు వ్రాసిరి.

మనమందఱము శ్రీకృష్ణుని భగవంతునిగా బూజించుచుంటిమికదా.

శ్లో||పరిత్రాణాయ సామానాం వినాకాయ చ దుష్కృతాం ధర్మసంస్థాప నాథాయ సంభవామి యోగేయుగే.

అని శ్రీకృష్ణుడుచేసిన ప్రతిజ్ఞయందు మనలకు దృఢమయిన నమ్మకముకలదు. అపమేశ్వరుడు మనలందఱను న్యాయముతో నేకచక్రముగా నేలుచున్నాడని యెంగి మనకు ముక్తినిచ్చుని యాతనిగూర్చి సదా ధ్యానించుచుండుము కాని యీశ్వర్య మెల్లపుడును స్థిరముగా నుండునా? జన్మ మెత్తిన తర్వాత నెప్పుడును దుష్కృతమునగా నెరుగనిమనకు గాని లేక స్వప్నావస్థయందయినను పాపమన నెట్టిదో తెలియని మనప్రాణసమానులగు బంధుమిత్రుల కెవ్వరికిగాని యొక మహానిపత్తు సంభవించినపుడు మన మనస్సంత జేలగును.

“ఆ పుణ్య శీలకు నిట్టి యాపద సంప్రాప్తించు నని మనము కల నైన తలచి యెరుగముకదా అహా! యీప్రపంచమంతయు మాయతప్ప వేలుకాద”ని మనము నేసరుచుండలేదా? లోకమునకు పాలకుడే యున్నయెడల నిట్టియన్యాయము జరుగకూడదుకాన, జగదీశుడెవ్వడయినను కలదాలేదాయని మనముప్రార్థించుటలేదా? కాని హృదయ మందలి యాయనైర్వయచిరకాలములోనే యదృశ్యమయి యొకవిధమయిన మనోవికాసముకలుగ మనప్రస్తుతకష్టములతోను ప్రాప్తన కర్మఫలమని యూహించి పరాత్పరుడు న్యాయ శిలుడేమనియు, నతడుకురుజాసముద్రుడనియు నతనియందలి భక్తిక్రమముగా హెచ్చుటయు చూచుచుంటిమికదా!

కావున వివాదనాటకములవలన లాభములేదని వాదించుట గొప్పపొరవాటు. మనకునిజముగా నీతిబోధించుట కుచితములవియే. వానియందు మానవుని యాకట్టమును చిత్రించుట మను వానికష్టసుఖములను మనకండయెదుట జూపుటమను నిలగును. మానవహృదయమందలి తీగలనన్నింటిని వాయించుటకు నవకాళిమాకావ్యములందున్నట్లు మఱియొక్కడను గానింపదు. ప్రకృతియొక్క ప్రతిబింబమును చూపుటయే నాటకపు ముఖ్యోద్దేశ్యమని శేషియారు చక్రవర్తి వాడుచున్నాడు. (To hold the mirror up to nature) కావున మనసుఖ దుఃఖములను వర్ణించి, మనలందఱకావములోనుండి వెలుతురు లోనికి తీసి, లోకతత్వమెంగింది, జగదీశు చింతనామృతము గ్రోలుటకు తగిన సమర్థునిచ్చు గ్రంథమే “కావ్య”మను నామ మునకు తగినదని యూహింపవలెను.

ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకాగారము.

(కాళ్లకూరి గోపాలరావు గారు)

గ్రంథ వ్యాసము II.

పూర్వము మఱికవోట విశేషకరించినట్లు మితిమీరినను స్థానకూల్యములునుగలసంస్కృతమునందలిగ్రంథము లధికముగ నుపయోగపడుట యాశ్చర్యకరము కాదు; ఏవిధమైన యానుకూల్యమును లేని కరాటములేయాశములయందలి గ్రంథముల ప్రయోజకత్వ మధమస్థితియందండుటయు నచ్చుతము కాదు; కాని సంస్కృతముతో నించుమించు సమానముగ సుసానుకూల్యములును గలద్రావిడ గ్రంథములకంటె నేవిధమైన యానుకూల్యమును లేని యాంధ్రమందలి గ్రంథములు సామ్యమునకు పీలులేనంత యధికముగ నుపయోగపడుట మాత్రము ప్రత్యేకించి గుర్తింపదగిన విషయము—అందులో పూర్వోక్తగుణవిశిష్టములగు సంస్కృత గ్రంథములతోనించు మించుసమానముగ నుపయోగపడుట మఱింత విశేషించిగుర్తింపదగిన విషయము. కాని, యా సంవత్సరపు కార్యనివేదనగ్రంథము “దీ యాంధ్రప్రయోజకత్వము విద్యార్థులు దేశభాషలు దభిమానముల నొపసారించిచి రకటను నూచించుచున్న”నని మాత్రమే ప్రకటించబడినది. తక్కినదేశభాషలమూలములంద, మన గాంధీభాష లేవలము స్వసామగ్ధ్యమునలన సంపాదించిన యనన్యసామాన్య ప్రయోజకత్వమునింత స్పష్టముగ గ్రహించుట కవకాశము గలిగిందిని క్రితరక్తములు ప్రతిసాంకర్షిక కార్యనివేదన గ్రంథములందు యుండటమే లోభ తెలివితెలివ సంతసింపవలసియున్నదో, వా రెలికంటె నధికముగ సంతాపించుటలనైన కారణాంతర మొకటి యుండుమిం చూడెంటి నే తటస్థ

మైనది. పూర్వ శేషియైన సకలయప్రతిసాంకర్షిక కార్యనివేదన గ్రంథములను ప్రతిసంవత్సరము ప్రభుత్వమువారు విమర్శించి ప్రతిసంవత్సరము మూలమున ప్రజలకు బహిరంగపఱచుచుండెదామ. ఇటీవల మూడుసంవత్సరముల కొకపర్యాయము మాత్రమే యట్టి కార్యనివేదన గ్రంథములు ప్రకటించబడుచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఆ ప్రతివాదికగ్రంథమైనను ప్రభుత్వమువారి విమర్శతో ప్రజలకు బహిరంగపఱచబడుచున్నదోలేదో సందేహింపవలసియున్నది. కేవలము విద్యావిషయములు లోకోపకారము నగు సీద్రుతిప్రపంచముయొక్క కార్యనివేదన క్రమమందు విషయగోచర మనాకత్వముగాన, దేశభాషలకు రుచి దృష్టము నకు లో ను, తాము కూడ నేతన్నుఁబంజున పుస్తకాలయ కార్యవిచారణమునెడ ననాదరణము చూపవద్దంగిరేమో చూడె యనుమానమునకు ప్రభుత్వమువారు నేకకాళము కలిగించుట విచారకరము. కారణము సంశయాస్పదమైనను, యువసాధారణ బద్ధతి యచింతి తానర్థములకు హేతుభూతము కావచ్చు నని భాషాభిమానుల కండఱును భీతి జనించుట మాత్రము నాస్తము. ప్రభుత్వము వారు పూర్వాచారమును యథాప్రకారము పునరుద్ధరించి ప్రజాభిప్రాయమును పూటించుట పరమార్థప్రజ్ఞ మైన పద్ధతి. దేశభాషగ్రంథముల ప్రయోజకత్వము పూర్వోక్తప్రకార మప్పు డాంధ్రమైది కాక చిరకాలమునుండి స్థిరముగ క్రమక్రమాభివృద్ధి నందుచున్న వనియు, ఆగ్రంథములు పూర్వోక్త కార్యనివేదన గ్రంథమందు నూచింపఁబడినట్లు విద్యార్థులచే మాత్రమే కాక విద్యార్థులచేతనేత ముపయోగింపబడుచుండిన వనియు, సిద్ధాంతికరించుటకు పురాతన కార్యనివేదన గ్రంథములంద నేకములగు ప్రత్యక్ష పరోక్ష నిదర్శనములు కలవు. తక్కిన వన్నియు నటుండ, పుస్తకాలయ ప్రారంభకళలో మొట్టమొదట దేశభాషాసంధిత(వర్నాకృతిలో మున్న)పదవి సృష్టింపబడుట యొక్కటియే దేశభాష గ్రంథముల ప్రయోజకత్వముయొక్క ప్రారంభదశకు నిర్ణయించుకలదు. పుస్తకాలయమునందు లేకుండు నుపయోగపడెడి గ్రంథములలో, వాస్తవముగ నెక్కువ యుపయోగకరమైన గ్రంథములలో, మొకంటి వ్రాసు దొరలవలన సంపాదించబడిన స్థానిక చరిత్ర గ్రంథము లగ్రగణ్యము లనుట నిర్వివాదాంశము. ఆ చరిత్ర గ్రంథము లన్నియు దేశభాషగ్రంథము లనియు, వానిలో విశేషభాగ మాంధ్రగ్రంథము లనియు జ్ఞప్తియందుండుచున్నచో, తదితర దేశ భాష గ్రంథము లు మాట యటుండ, తన యనన్య సామాన్యత్వమును ప్రత్యక్షముగ స్థాపించుకొనిన యాంధ్రగ్రంథ ప్రయోజకత్వము తదనంతర సంవత్సరములందుకూడ నిరంతరాభివృద్ధి నందియుండునని యూహింపదగియున్నది; ప్రతి సాంకర్షిక కార్యనివేదన గ్రంథములు బహిరంగపఱచబడుటచేత నిదర్శనపూర్వకముగ దృఢపఱచుటకు పీఠులేకున్నను, కిందలి యాయూహానే బలపఱచుచున్నది. ఇంత యుపయోగకరములైన యీ స్థానిక చరిత్ర గ్రంథములకు సంబంధించిభాగము పూర్వోక్తకృష్ణకృమ భట్టికాయందు సరగాలేకపోవుటచేతను, వారివిషయము కొంచెముపయోగకరముగానుండు రిఫరెన్స్ క్యాటలాగా గాంగ్లేషభాష యందే కాని, దేశభాషలందు లేకపోవుటచేతను, వారిప్రయోజకత్వము సంపూర్ణమనభవమనకు గాకున్నది. ఆ రిఫరెన్స్ క్యాటలాగుకూడ అసావశ్యముగ సంపాదించబడిన క్రొత్త సంపుటములకు మాత్రమే కాని, స్థానికచరిత్ర గ్రంథముల కన్నిటికిని సంబంధించినదిగాక గానుమించదు. ఈ కోవనీయ స్థితి దేశభాషగ్రంథముల ప్రయోజకత్వవ్యాప్తికి, అందులో విశేషసంఖ్యల యాంధ్రగ్రంథముల వ్యాప్తికి మిక్కిలి యవనుకూలము. భాషధారీనగమనం దాంధ్రజనభాషాశ్రమతిశయించుచున్న యీకాలమున పుస్తకాలయోద్యోగములలో, సంస్కృతముకంటెను పోలేల, ద్రావిడభాష తున్నంత మాత్రపు ప్రాతినిధ్యము లభించి యాభాషావిషయమై జరగుచున్నంతమాత్రపు స్పష్టియే జరగునెడల, కేవల మనాదరింపబడుచున్న వుడే పోడిదేశభాషల యన్నిటికంటె నెక్కువ యుపయోగకరముగ నుండి, యాంధ్రభాష ప్రయోజకత్వమున వెక్కువయుండు లభింపు, యప్పుడే కొంచె మెక్కువగ సమానస్థితియందున్న సంస్కృతభాషను ప్రైతము మించుకల ఓనుట కెంతమాత్రమును సందియములేదు. మనకు, ప్రయభులగు భాషాపుటల లభ్యమగుటవలనగాని యవిదేశములలోగాని స్వార్థభిరంగభయమునలనగాని స్వప్రయోజకత్వమే పలనగాని స్వ మాతృగోరమమును సంరక్షించుకోగ నుభయమందునంత కాలమును, లలంకరింత నే దేశమును నున్నాంకయేమి మహావృత్తిని సంపాదించుట కాదు. గాంగ్లేష్ విశిష్టములందఱును తమయే ముఖ్యభాషల కట్టి మహావృత్తిని ప్రాప్తించునంత హృదయము విధి బద్ధుల విధులు. తటస్థ కావలసినంత ప్రయత్నము గావించవలసియున్నది.

పట్టణములందలి పనివాండ్ల

ఆర్థికస్థితి.

[జ. కే. దేవనూరు. ఎ. ఏ. గారు]

మనదేశముందలి పరిశ్రామిక విషయముగల సేర్పాటు నందు పనివాండ్ల సామర్థ్యమును కట్టబాటునుగూడ ముఖ్య విషయములుగానున్నవి. ప్రస్తుతమునందు పనివాండ్లు చాలినంత మంది లేరనియును వారి సామర్థ్యముగూడ తక్కువగా నున్న దనియును చాలమంది ఘోషించుచున్నారు. హిందూదేశపు పనివాండ్లసంఘము నేడిట్టిస్థితికివచ్చుట కనేక కారణములుండుటచే నిదియొక విషయమగుప్రశ్నక్రింద నేర్పడుచున్నది. వ్యావసాయక సంబంధములగు పనివాండ్లస్థితికిని పరిశ్రామిక సంబంధములగు పనివాండ్లస్థితికిని క్రమత్యాసమున్నట్లగుపడినను వారు చాలినంతమంది లేకుండుటకును సమర్థులగువారు గాకుండుటకును గల కారణములలో మాత్రము క్రమత్యాసములేదు. హిందూదేశముందు చాలినంతమంది సమర్థులగు పనివాండ్లనుగూడ నటు చేయవలెనని నిక్రిందివిషయములను ముఖ్యముగ గమనింపవలసియుండును. (1) ప్రాథమిక విద్య నేర్పబడుట (2) పరిశ్రామిక విద్య గలపుట (3) ప్రారంభోత్సాహము కలిగించుట (4) వేతనములు పెంచుట (5) సాంఘికాచారములను అలవాటులను సరిచేయుట (6) క్రమక్రమముగ స్వయంసహాయము, ఉచిత జ్ఞాన, చురుకుదనము నలవడఁజేయు ముందువారికి పెట్టుబడి పెట్టుట. పనివాండ్లలో గణాంకము లోపములను నివారించుటకు వైసి నడువబడినప్రయత్నముల సత్సాహపూర్వకముగ చేసిన దేశములందు ఫలితములుచక్కగా కనబడినవి. హిందూదేశమునందు వ్యావసాయకులకు సహకారపరపతి సహాయమొనర్పబడినది తప్పనివిషయమున కట్టిప్రయత్నము లేనియును జరుపబడి యుండలేదు. దేశముయొక్క ఆర్థికావశ్యతలను బాగుగా గుర్తుపెగలుగుచుండుటచేతను ప్రస్తుతకాలమునందుత్పన్నమగు మావనసేవాధికాంక్షివలనను పనివాండ్లయొక్క బాగులకు తర్రవాదులగు వారిటీవల కర్మాగారముల పనివాండ్లను ఇతరపనివాండ్లనుగూడ శ్రద్ధతోగమనించు చుండుట శాస్త్రాపాత్రము. యంత్రకాలలో పనిచేయువారిలో 1000 మందినిగూర్చి సంపూర్ణముగ సమాచారమును గ్రహించుటకు గత సంవత్సరము నేను ప్రయత్నించియుంటిని. పనివాండ్ల జీవిత విషయములను పనులస్థితిని నేనుగ్రహించగోరినందున నామిత్రుల సహాయమున నేను 45 కాలముల అచ్చుగ్రంథమును సమకూర్చు గలిగితిని. ఈతరున బొంబాయిలోను ఇతరప్రదేశములలోను యంత్రకాలలో పనిచేయువారి 921 మందిపనివాండ్ల కుటుంబములయొక్క చరిత్రమునుసమకూర్చుబడినది. వారినిగూర్చియుఇతరపనివాండ్లను గురించియు లెక్కలుగూడ చేర్చబడినవి. రక్షకభట కాఖిలో సహకారసంఘాభిలాషులగు 21 మంది కొంతసమాచార మెరిగించియున్నారు. 75 మహారుకుటుంబములయొక్క చరిత్రము చాలవివరముగ చేకూర్చబడినది. పంజాబుదేశపు సిక్కులలో నీచనేవకు లగువారికి సహకారసంఘ మేర్పరుచుటకు 20 కుటుంబముల జనాభాతీసికొనబడినది. ఈరీతిగా 1146 కుటుంబముల చరిత్రము సమకూర్చబడియున్నది. కాని వేరువేరుసంఘములలో చేరినయీ 12 లెకలవారిచరిత్రములను గ్రహించుట సాధ్యముకాదు. వీనినిబట్టి దేశమందలి పనివాండ్ల స్థితిగతులను కనిపెట్టుటకుగూడ మొదట నిశ్చయించబడలేదు. హిందూదేశమునందున్న 31 కోట్లప్రజలలో పనివాండ్లు 6 1/2 కోట్లుండరు. బొంబాయి రాజధాని మట్టునకు 979000 మందిలో 447000 మంది పనివాండ్లు గలరు. వీరిలో ప్రత్యేకము కర్మాగారములలో 20300 మంది పనిచేయుచున్నారు. గృహకృత్యసంబంధ విషయములందును, ఇతర విషయములందును 16-000 మంది పనిచేయుచున్నారు. కావున 1145 కుటుంబముల చరిత్రము మాత్రముగ్రహించుటవలన సామాన్యవిషయములను కొన్నిటిని మాత్రమే నిర్ధారణచేయుటకుపయోగముగ నుండునని నిశ్చయించబడినది. బొంబాయిలో నున్న యంత్రకాలలో పనిచేయువారిలో చాలమంది కొంతకాల జిల్లాలనుండిచ్చిన మహారాష్ట్రలో యున్నారు. 100 కి 20-30 మంది మాత్రము దక్షిణహిందూస్థానపు జిల్లాలనుండి వచ్చినవారుండరు. ఉత్తరహిందూస్థానమునుండి వచ్చినవారుగూడ కొందరు గలరు. ఈపనివాండ్లను 29-32 సంవత్సరములకు మధ్యవయసు గలవారుగానున్నారు. బొంబాయియంత్రకాలలో మధ్యమతరగతి మహారాష్ట్రలో కోల్కతా-గోల్కతా-మహమ్మదీయులు - మోఘల్-ధేను-మహారాష్ట్ర మున్నగువారందరును పనిచేయుచున్నను మహారాష్ట్రలో సంఖ్య హెచ్చుగానున్నది. గుజరాతుయంత్రకాలలో పనిచేయువారిలో గుజరాతు కథియ వారు రాసపుత్రస్థానములందు 5 వచ్చు హైందవులసంఖ్య హెచ్చుగానున్నది. 100 కి 25 మంది మహమ్మదీయులు 5-10 వంతున అంకళ్ళ జాతుల వారును గలరు. మోలాపూరు యంత్రకాలలో సాటిలు హెచ్చుగా నున్నారు.

బొంబాయిలో పనిచేయువాండ్లు 12 మొదలు 19 సంవత్సరములవరకును గుజరాతులో 11 మొదలు 16 సంవత్సరములవరకును వయస్సుగలవారున్నారు. ఈపనివాండ్లందరికిని కేవలము యంత్రకాలలో నియోజ్యబడువేతనమే జీవనాధారము కాదుగావునను వారిలో కొందరికి వారివారి గ్రామములలో భూములు ఉండుటచేతను చాలమంది కుటుంబములను తీసికొనిరాక యెంటరింగనే వచ్చెదరు. అట్టివారు కొందరుకలసి యొకగడిలో నివసించుచుందురు. ఆకారణములవలన వారుప్రతిసంవత్సర మొకసారి స్వగ్రామములలో గడుపుచుందురు. మరొకందరు 2 సంవత్సరముల కొకసారియు కొందరు 5 ఏండ్లకొకసారియు పోవుచుందురు. అట్లెన్నడును పోకుండనందువారు 100 కి 10 మందియుండురు. కాననేదో యొకవృత్తి నభ్యసించి జీవితకాలమంతయు నావృత్తియందే గడుపువారు చాలతక్కువగా నుండురు. మొత్తము పనివాండ్లలో వేతనము చాలకయో గృతవచ్చినపుడు నెలపు దొరకకయో యొక యంత్రకాలను విడిచి మరియొక పనికిపోవువారు 2/3 భాగముండరు. మిగిలిన 1/3 వారు మాత్రమేదో యొకయంత్రకాలనే విడువకుండ నుండురు. వీరిలో చదువుకొనినవారి సంఖ్య అనేక రీతులుగా నున్నది. బొంబాయిలో స్థిరపడిన పనివాండ్ల సంఖ్యకట్టువగానున్న యంత్రకాలలో అవశేషిని 100-కి 15 మందియును తక్కిన వారిలో హెచ్చుగను చదువు కొనినవారు గలరు. గుజరాతులో బ్రోచియంత్రకాలలో 100-కి 36 గురుగలరు. అహమదాబాదులో 100-కి 16 గురును మోలాపూరులో 100-కి 10 మందియును మాత్రమే కలరు. దీనినిబట్టి చిన్నచిన్న ప్రదేశములందుండికన్న పట్టణములలోనే చదువుకొనినవారి సంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. బొంబాయిలోను గుజరాతులోను గూడ నొక్కొక్కపని వాని కుటుంబమున సగుటున 4 మంది గలరు. బొంబాయిలో నూలుకడుకు పనివాండ్లకు నెలకు 10 మొదలు 20 రూపాయల వరకును, నేతనేయువారికి 11 మొదలు 25 వరకును, చిల్లర పనిచేయు వాండ్లకు 30 మొదలు 75 వరకును, ఇతర పనులు చేయువాండ్లకు 15 మొదలు 25 వరకునుముట్టును. కుటుంబములోని తక్కినవారుగూడ కొంత యార్జనచేయుచుందురు. మొత్తముమీద బొంబాయిలో పనివాండ్ల కుటుంబమున సగుటున 22 రూపాయలు ఆదాయముండును. తలకు 5 1/2 అగును. గుజరాతులో నీ యంత్రకాల 20-25 గానున్నది. అనుభవము జాలని పనివాండ్లకు 8 మొదలు 12 వరకును మట్టునట్లు తోచుచున్నది. అనుభవజ్ఞులగు నాతదధికముగ సంపాదించుకొనగలుగుచున్నారు. సామాన్యముగా నెలకుగల కుటుంబమునకు నెలకు రు 13 లు క్షయమగును. సాధారణముగా వీరు పొదుపుగా రాబడినిబట్టి క్షయము చేయుచుందురు. కాని ఆదాయము తక్కువగనున్నప్పుడు తలకొక రూపాయకన్న నెక్కుడు నిలువచేయుచులరు ఆదాయము హెచ్చుగానున్నప్పుడు హెచ్చుగా కూడ బెట్టులరని యగపడుచున్నది. కాని వారందరును బుణములుపుచ్చుకొనియుండుటచే వారు కూడ బెట్టినసామ్యంతయు బుణదాకటకు వారియ్యవలసిన వడ్డీలో కొంతభాగముక్రింద చెల్లింపబడుచుండును. వీరిలో త్రాగుబోతుదనము సర్వసామాన్యముగ తలంపబడునంత హెచ్చుగా లేదు. 100 కి 50 మంది మద్యమును మట్టనివారేయుందురు. 100కి 35 మంది అప్పుడప్పుడు త్రాగువారుగానుండురు. తక్కిన వారు చెడద్రాగువారుగా నుండురు. శ్రీలుమాత్రమందరును త్రాగుద్రాగు చెప్పదగునుగానికొన్ని కుటుంబములలో కుటుంబపోషణము శ్రీలే చేయువలసినవారుగానున్నారు. పనివాండ్లలో 100 కి 30 మంది బుణగ్రస్తులుగనే యుండురు. సగుటున కుటుంబమునకు 125 రూపాయలు బుణముండును. ఈబుణములో కొంతస్వగ్రామములలోను కొంత బొంబాయిలోని చేసిన బుణముగానుండును. 100 కి సాల్సనకు 25 మొదలు 37 1/2 వరకును స్వగ్రామములలోని వడ్డీవ్యాపారులకు బొంబాయిలోని మార్కెట్లకు 100 కి 75 వరకును గూడను వీరు వడ్డీ చెల్లించుచుండురు. బొంబాయిలోని పనివాండ్లు మార్కెట్లవద్దనే బడులుచేయుదురు. మార్కెట్లకు నెలకు రూపాయకు ఒక అణావంతున వీరు వడ్డీయచ్చుకొనుచుండురు. 100 కి సాల్సనకు 75కి తక్కువ వడ్డీయుండదు. గుజరాతులో బుణగ్రస్తుల సంఖ్య కొద్దిగా తక్కువగాన నచట గ్రామములలో సాల్సన నూటికి 18 మొదలు 25 వరకు నుండును. కాని పట్టణములలో బొంబాయి మార్కెట్లవలనే బనియాల హెచ్చువడ్డీలే పుచ్చుకొనుచున్నారు. బుణములకు కారణము లన్నివోట్లను సహనముగానే యున్నవి. కుటుంబపోషణము, వివాహములు, రుగ్మతలు, పండుగలు పెద్దలుచేసిన కుటుంబ బుణము తీర్మానము కృతసాయపువసులు దావాలు మున్నగునవియే అంతటనుగూడ బుణకారణములుగానున్నవిగాని పని సంపాదించుకొర కితరులవలె వీరంతగా సామ్య క్షయము

చేయవలసిన పరిశ్రమ. బొంబాయి పనివాండ్లలో 2/3 మంది ఇండ్లను పొలములును కొద్దివిలువగలవి స్వగ్రామములలో నున్నవి. గుజరాతులో వ్యవసాయదారులు యంత్రకాలలో పనిచేయుట కంగీకరింపరుగాన పనిచేయువారిలో భూములుగల వారు చాల తక్కువమందియుండురు. బొంబాయి పనివాండ్లలో 100 కి 40 మందికి భూములు నిండును గలవు. ఆ పనికినిగూడ కొన్ని పెండినగలుండును. కొందరివద్ద నగదుగూడ నుండును. వీరిలో కొందరు బుణదాకటకు తమ భూములను కుదునపెట్టియున్నారు. ప్రాణిభీమానిమిత్తమును పరపతి నిమిత్తమును సరకుల నిమిత్తమును ఏర్పరుపబడెడు సహకార సంఘములలో చేరుటకు వీరందరంగీకరించుచున్నారు.

కొద్దువ్యవహారములు.

మదరాసు హైకోర్టు

[న్యాయమూర్తి: సదాశివయ్యగారు.]

శిక్షనుపెంచుట.

తిరునెల్వేలిలో రిమాపాయల పాల్తు నొకవొంగవద్ద నుండి 9 అణాలకు కొనినందులకై తమ కోర్టులో చార్జి చేయబడిన నారాయణజ్జ అచారి అనువానికి అంబాసనుద్రము సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారు 15 రూపాయలు జరిమానా విధించిరి. మద్యము ఆజరీమానా : పుట్టి చెల్లించెను. మద్యము బీదవాడై నందునను, అడిగినవెంట నే సొత్తును త్రొక్కియిచ్చివేసెనుగాన, వానియందు కనికరముచూపి, వైశిక్ష విధించిరి. దొంగసొత్తును కొనినవారిని కనిపట్టుట కష్టము. ఈనేరమువలన నొప్పుడమాదములు తటస్థించవచ్చును. ఇట్టికేసులలో నింతస్వల్పశిక్ష సమంజసము కాదను నభిప్రాయము సగును జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు హైకోర్టువారికిఈకేసువిషయమును తెలియబరచిరి. న్యాయమూర్తిగారు వైయపరాధముతోడ, నొకవారము ఖయదుశిక్ష నామద్దయికి విధించిరి.

[న్యాయమూర్తి: తయ్యాబ్జిగారు]

క్రిందికోర్టు శిక్షను రద్దుచేయుట.

పెర్నెట్టు పుచ్చుకొనకయే 1911-వసం 88 వ్యర్థ ఆదని నుండి 18 చెట్లను నరికెనను నేరమునకై చార్జి చేయబడిన పద్మరాజుజిటియను నాతనికి సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారు 50 రూపాయలు జరిమానా విధించిరి. 1911-వ సంవత్సరమున ప్రత్యేకముగ మద్యము పెర్నెట్టు పుచ్చుకొనలేదుగాని, 1909-వ సం॥ మొదలు 1912-వ సం॥ములోగా పద్మనెట్టుచెట్లను నరికికొనవచ్చునని యుత్తరువిచ్చు పెర్నెట్టును పొందియున్నాడు. అప్పీలులో పుత్తూరు డివిజన్ మేజిస్ట్రేటుగారు వైశిక్ష ని స్థిరపరచిరి. కాని హైకోర్టు అప్పీలులో ఆశిక్ష రద్దుపరచబడి మద్యము యొకవేళ జరిమానా చెల్లించియున్నయెడల వాపుచేయుట కుత్తరు వొసగబడెను.

[న్యాయమూర్తి: తయ్యాబ్జిగారు]

జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్పు రద్దుచేయుట.

బల్లారిజిల్లాలో నొకవోట లైసెన్సులేకయే యొకకల్లు పీపాయి ఒకవోటినుండి మతియొకవోటికి ఒకబండిలో తీసికొని పోబడుచుండెను. సాల్లు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు దానిని చూచెనుగాని, బండిలోలువానిని గాని, పీపాయిని తీసికొని వెళ్లుచుండినవానిని గాని అరెస్టుచేయలేదు. అరెస్టునకు ప్రయత్నించినయెడల, వారిద్వారా తనకేమి అపాయము సంభవించునో అని ఆసబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారికి తోచెను. అసీపాయిని తీసికొని వెళ్లుచుండిన మద్యముని గాని, బండినితోలిన వానినిగాని, అరెస్టుచేయనందున, వారు తమ మార్గమును బట్టిపోయిరి. వారి నరెస్టుచేసి నిలిపి యుంచగా వారు వెల్లిపోయినయెడల వారిమీద నేర మేర్పడునను నిత్యాది విషయములను విచారించి, బాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారు దావాకు కొట్టివేసిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు రాయుత్తరువును మార్చిరిగాని, యిందుమీద అప్పీలులో మదరాసు హైకోర్టువారు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువును రద్దుపరచిరి.

[న్యాయమూర్తి: తయ్యాబ్జి]

అక్రమపుటు త్రవవును రద్దుచేయుట.

అక్రమముగ ప్రవేశించి గలభాచేసి గాయములు కలిగించినందులకని చార్జి చేయబడినమృగుని బొట్టిలి రెండవక్లాసు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారుజామీనుమీదవదలచువ్యాజ్యకారణముగ నేర్పడిన భూమిలో ఫిర్యాదికిగాని, ఆతని వాటికిగాని యే బోలియుపనిలేదని తీర్పుచెప్పిరి. అట్లుబోలిపనిలేదని యుత్తరువిచ్చు అధికారము సబు మేజిస్ట్రేటుగారికి లేదను విషయమును తెలియచేయుచు రిపోర్టుచేయబడగా, న్యాయమూర్తిగారు ఆసబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువులో కెండవభాగమును రద్దుచేసిరి.

ఆంధ్రపత్రిక.

1914 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 15 వ తేది

మంగళవారము.

వ్యవసాయ వ్యాపారశాఖల సమావేశము.

నిన్నటిదినము మనగవర్షరు పెట్టండు ప్రభువు గారు పై సమావేశమును జేర్చుటతో నిచ్చిన యప వ్యాసము బహువిషయములను గురించి ప్రభుత్వ మువారి యాశయములను తెలుపునదయి యున్నందున ముఖ్యముగా గమనింపదగియున్నది. ఈ సమావేశమును ఏర్పరచుటకు ప్రభుత్వమువారు యుద్ధమునకు పంపే తలపెట్టిరట. తలపెట్టిన దానిని వదలుట యేలయని జరిపినారు. విషయముకూడ ముఖ్యతమమేయగుటచేత యుద్ధమువలని మార్పంత విశేషము కనుపట్టదు. ఒక చిన్నదియు నత్యవసరమైనదియనగు సంగతిని మాత్రము ఉదార ప్రభువులు ఈ సమావేశోద్దేశములకు స్ఫుటముగా జేర్చురని తలంచుచుంటిమి. ఆ సంగతికి సంబంధించిన వారును నీ సమావేశమున నున్నారనట మేమెరుగుదుము. బీజము కలమగాన ప్రజాభిప్రాయము బాగుగా వ్యక్తమైనయెడల నాసంగతికిని తగినంత శౌరవము కలుగుననటకు సందేహములేదు. కాని మేమనుకొనినట్లును సమయోచితోత్సాహమునకు దగినట్లును పరిశ్రామికశాఖనుగూడ నీ వ్యవసాయ వ్యాపారశాఖలతో చేర్చి సమావేశ మొడగూర్చు నుద్దేశము ప్రభుత్వమువారికి సన్నతమై యుండిన మేర పెరిగియుండును. ప్రతినిధులును నెక్కవయై యుందురు. ఇప్పుడు జరుగు సమావేశము నున్నది యున్నటు విమర్శించిన యెడల నెక్కవపు విమర్శన కాక తప్పదు. మనదేశముతో పాశ్చాత్య వ్యాపారము ఇప్పటికాలమున బాగుగా ప్రారంభ మయినది మొదలు మన ప్రభుత్వమువారు మన యపకృత్యపులకు సంబంధించిన పంటల సభివృద్ధి చేయుట యెట్లయిన సమస్యను దీరువ ప్రయత్నమును సలుపువాడై. గవర్నరుగారు చెప్పుకొన్న మన వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ప్రభుత్వశాఖ యరుచది సంవత్సరములుగా నొక్కపేరుతోగాకున్న పెక్కుపేళ్ళతో వెలసిరది. మొదట మొదట పాశ్చాత్యవ్యవసాయ పండితులు పూర్ణముగా పాశ్చాత్యపద్ధతులనే యిచ్చుటికి దింప ప్రయత్నించిరి. దానివలన కొన్ని ఫలములు గలిగినవని పెట్టండు ప్రభువుగారు చెప్పిన మాట నిజమైనను కాలక్రమమున నాపద్ధతి తప్పుట తచ్చాలోద్యోగులే కనుగొనిరి. ఎప్పుడును గ్రామములవరకైన జూడనివారు ఈ దేశపు సస్యములను ఈదేశమున కనువగురిలిని సభివృద్ధి చేయదొరకొనిరి. వ్యవసాయకళాశాలలోని విద్యార్థులతోను సీమార్పు కలిగిన దనుటను మానదు వరు సీ సందర్భమున జ్ఞప్తికిదెచ్చు కొందురుగాక. ఇట్టి మార్పుకలిగిన దానివలన మనదేశమున కంతటికిని లాభకారియనటకు సందేహములేదు. శారవ నియులగు మన ప్రతినిధులు మాటిమాటికిని నడుగుచుండు దేశభాషా వ్యవసాయ విద్యాలయములు నెలకొనినచో తేకు పెట్టండు ప్రభువుగారు నూచించిన లోటమాప్యముల మట్టికే కాక ఇట్టి కొత్తమట్టియో మ్రోందవ రయితులకు లాభము కాగలదు. ఈయనివృద్ధి యంతటికిని మ్రోందవ ప్రద

లిటిషు ప్రభుత్వమునకు మిక్కిలి కృతజ్ఞతా బద్ధమును యుండునట. ఇదియంతయు వ్యవసాయభివృద్ధికి సంబంధించినది. కాని వ్యవసాయము మాత్రముచే పంటలు పండునేకాని వాని యుత్తమోపయోగమునకు పేరు మార్గము లరయవలసియుండుము. ఈ మార్గాన్వేషణము రయితునకును పాశ్చాత్య పౌరస్య వర్తకులకును వదలి ప్రభుత్వమువారి తరఫులమును మిన్నకుంచుచు వచ్చిరి. అట్లుదాసీనులయి ప్రభుత్వమువారుండుట చేత రయితుయొక్క యజ్ఞానముచే వారనికి రా దగిన ప్రతి ఫలము రాకుండుట సంభవించిన దనుటను గుర్రెరింగి కాబోలును నేటి ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయ శాఖను వర్తకశాఖను సమావేశము చేసినయెడల రైతునకు దగిన జ్ఞానము నందించ వచ్చునని యుపక్రమించినారు. ఈ సూతనోపక్రమము నిశ్చయముగా మన దేశపు సభివృద్ధి శుభిత్తమున నొక ముఖ్యచిహ్నమయి కన్పట్టగలదనుటకు సందేహములేదు. వర్తకుడు లోకమున నెచ్చటను జొచ్చుచుండు వాడగుట చేత నాతని కన్నిభాగముల యవసర సవసరములును కరతలామలకముగా నుండును. ఆతడుతనజ్ఞానమును వ్యవసాయ దారునకు తెలియపరచుటచే వ్యవసాయదారుడు తగిన మార్గమున కాగ్యమునకు దిగుటకు ననువగును. ఈకారణముచేత వర్తకుని వ్యవసాయ దారుని నొక్కచోటజేర్చి పరస్పరము సంప్రతించు కొనునట్లు చేయ మొదలిడిన పెట్టండు ప్రభువుగారి కార్యముచే నీరాజధాని ప్రజలకు సుస్పృహయై లగుచున్నారనటకు సందేహంప బులేదు. యుద్ధమునకు దరువాత నీ దేశమున నేమి ఇతర దేశముల యందేమి విదేశ వర్తకమునకంటె స్వదేశ పరిశ్రమోద్యోగమే ప్రముఖమయినది. ఇచ్చటను సభివృద్ధిలము కలిగినదనుటను పెట్టండు ప్రభువుగారికిని వారగుటచేతనే పై సమావేశమునకు మన పరిశ్రమాధికారి త్రుసద్దగానిని వారి సహాయోద్యోగిని పిలిపించుట గాక ప్రతి కష్టటీతో కోయంబుత్తూరు నేత పరిశ్రమాగార ప్రతినిధులాదిగా గలవారిని నియమించినారు. గవర్నరుగారు చెప్పినట్లు యుద్ధము ముగిసిన తరువాత విదేశీయులతోడి యపకృత్యపు వ్యాపారము మరల విశేషముగా ప్రారంభమగుననుటయు నిజమే. తదర్థమై యిట్టి సమావేశము లొనర్చి కార్యమాలోచించి యుంచుకొనవలసినదియు నవసరమే. కాని యికముందు ఇండియాదేశమున సభివృద్ధికాదగినవి పరిశ్రమలు కావున నా శాఖయొక్క హక్కులను తగినరీతి నీ సమావేశములలో సంగీకరించు నేర్పాటును ప్రభుత్వమువారు చేసేతీరవలసి యుండును. పాశ్చాత్య వర్తకుల యొత్తిడిచే మ్రోందవ పరిశ్రమలు ఇదివరకే మిక్కిలి చిక్కులబడి యున్నవి. ఆ యొత్తిడి మరియొకరూపమున నీవ్యవసాయ వర్తకశాఖల సమావేశమున పొడనూపి ఇప్పటియంతటి యుదారప్రభువులు పాలనాధికారమున లేనప్పుడు క్రొత్తయనగ్గములను దెచ్చిపెట్టిన రీతిని దూరదృష్టియుతులును రాజనీతి నిపుణులును ప్రజారంజకులు నగు నిప్పటి ప్రభుత్వమువారే యీ క్రొత్త సభను దీర్తురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

మేమిదివరకు నొకపర్యాయ మిచ్చిన యంకెలనుబట్టి మా చదువరులు ఈ రాజధాని యందలి న్యాయవిచారణశాఖకు రమారమి 26 రిలతులరూపాయలు ఆదాయమునచ్చినదనుట నెరుగుదురు. పభుత్వమువారు న్యాయవిచారణకుని ఏర్పరచిన ప్రతిష్ఠాపనలవలన ద్రవ్యరూపముగు లాభము నింత గడింపవచ్చునా యను ప్రశ్న కొందఱకు పొడనూపినది. దాని తీర్మానము సులభసాధ్యము కాదుగాన విశే

షించి యావిషయ మిచట చచ్చింపబనిలేదు. కాక మొక్కవిషయము మాత్ర మాలోచింపదగియున్నది. ప్రభుత్వమువారి విమర్శననుసరించియే తాత్కాలికములగజ్జీమునసబుకోర్టులును సబుజ్జికోర్టులును 1913లో నెప్పటికంటె నెక్కువయన్నను ఆ సంవత్సరము దాఖలయిన వ్యాజ్యములసంఖ్య అప్పటికి ముందుసంవత్సరముకంటె కొంచెము తక్కువగా నున్నను డిస్టిక్టు మునసబులకోర్టులలో సంవత్సరమునకుపైగా విచారణతో పడియుండు వ్యాజ్యముల సంఖ్యమాత్రము తగ్గలేదు. డిస్టిక్టు మునసబుల సంఖ్య చాలదని మ్రోకోర్టువారు చెప్పిండు లకు ప్రభుత్వమువారు అది పొరబాటని యభిప్రాయ పడుచున్నారు. వ్యాజ్యములు నిలువ యుండిపోవుటయు ప్రభుత్వమువారికి లక్షలకొడి లాభము సమకూరుటయు రెండునుజేర్చి యాలోచించిన యెడల మన వ్యాజ్యకాండ్రంత ద్రవ్యనష్టమునకును దానితో నితరవిధనష్టములకును లోబడి యెంత పట్టుదలతో నొకరి నొకరు తలపట్టు పట్టుకొనుచున్నారనుట స్ఫురింపకపోదు. నాగరికము ప్రబలుటచేతను వ్యాజ్యము లెక్కువగా దూరపు కోర్టుల కెక్కుటచేతను ఈ దురవస్థ సంభవించుచున్నది. దీని నాపుటకు మా మనసున కొక్కటే మార్గము కాన్పించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు పంచాయతీకోర్టులను బాగుగా సభివృద్ధిచేసి స్థానికముగా నున్న సంగతులున్నట్లు విచారణకువచ్చు మార్గ మేర్పరచవలసియున్నాడు. అప్పుడు గాని దీర్ఘ విచారణ లాగిపోవు. అప్పుడుగాని ప్రభుత్వమువారు న్యాయవిచారణ శాఖయందుగూడ ద్రవ్యమార్పించుచున్నారా యను ప్రశ్న యదృశ్యముగాదు.

సర్ లారెన్సు జడ్జికినుగారు కలకత్తా ఉన్నత న్యాయస్థానమునందు ప్రధాన న్యాయమూర్తి. న్యాయమూర్తి యను బిరుదము వీరికే సార్థకమగుచున్నది.

“బెంగాలు రాజధానిలో నొక నెవకనుకోర్టులో నొక ఖానీకేసు విచారింపబడెను. నేరుగ ముద్దయి నెట్లిన ఇద్దరు సాక్షులు ఆవిచారణలో సాక్ష్య మొనగుటకు నిలువబడలేదు. పిమ్మట ఈ కేసు మ్రోకోర్టు విచారణకు వెల్లినపుడు, నెవకను కోర్టునం దా యద్దరుసాక్షులు విచారింపబడనందున, దీనిని పరిష్కరించుట కష్టమని సర్ లారెన్సు జడ్జికినుగారు అభిప్రాయ మొనగిరి. అందుమీద గవర్నరు పెట్టెడ్డరుగారు ఖానీకేసులలో ఫిర్యాదిపక్షమున కనుకూలముగనుండ గల సాక్షులను మాత్రమే కోర్టులో హాజరు పరచవలసినది గవర్నరు పెట్టెడ్డరులది” యని చెప్పిరి. దానిపైని జడ్జికినుగారిటుల హితబోధచేసిరి. “అటులయినయెడల, ఆయభ్యాసము నెంతటిపుణుగ స్తీడరు పరిత్యజించి ఆంతయంచి”ది. గవర్నరు పెట్టెడ్డరు క్రిమినలు కేసులను జరగించుటలో ముఖ్యపదతిని ఎఱుగరు. వారు తమవిధులను గూడ నెఱుగరు. గవర్నరు పెట్టెడ్డరు పోలీసువారి ఏజంటు కాదు. ఆతడు గవర్నరు పెట్టెడ్డరులేవనిది. తనపూచీనిగ్రహించి యతడునిష్కపటుముగను, నిర్భయముగను పనిచేయవలెను. ముద్దయి నేదోషుడవునా, కాదా యను విషయమును నిశ్చయించుట కోర్టువారి పని. తమతీర్పు ఎవరెరి కెంతవర కంగీకారముగనుండునో యని కోర్టువారు విశమేషము లెంచబోలేరు. ఈయభిప్రాయములను నిరూపించుట కారధారములను సోచింపవలసిన పనిలేదు. సామాన్యపు తెలివితో విషయములను పరికించునెడ నివి విశదములు కాగలవు. మఱియు, మనము మనస్సాక్షి ననుసరించి ప్రశ్నార్థింప నుంకించునెడ, మనమనంబు నీ నీతులనె బోధించును. గవర్నరు పెట్టెడ్డరు, ముద్దయికి, శిక్షనిధింపించుటకు మన మేమి చేయుదమని యాలోచించుటకు చూరుగ వ్యాము నెరపబడుట కేమి చేయుదమని పూనికతో వాలోచించవలయును.”

అని జడ్జికినుగారొసంగిన సదుపదేశ మొంత శ్లాఘ్యమో, జడ్జికినుగారెంత విశాలహృదయులును న్యాయైక్ పక్షపాతులునై యెన్నారో చదువరులే గ్రహింపగలరని తలంచెదము.

విరోధా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ప్రార్థన-బెల్జియములు.

జర్మనీవారు కలేనుబుట్టుకొంటిమని చెప్పుట.
లాహోరు డిశంబరు 14:— సివిల్ అండు మిలిటరీ గెజెట్టునఁ జేరిన తొలివచ్చెను నిన్నటిదినమున జర్మనీవారు కలేను బట్టుకొనిరినవార్త బెర్లిన్ నగరమునండి వెలియవచ్చెను. ఇట్టివార్తవచ్చుట కిది 15 వ సారి. ఇందుచేజనులు నవ్వుచున్నారు. అని మాన్సింగు పొస్తుప్రతికాయందు ప్రచురింపబడిన యొక బాబునందుండెను. ఈబాబు బుడాపెట్టడండ్ల వ్రాయబడెను.

మేజరు ద్రమ్మండు మృతిమొందిరి.

బొంబాయి డిశంబరు 14:— ఘాతాల్ లోని మేజరు ఇ. జి. ద్రమ్మండుగారు, రణమున ప్రాన్యము నభ్యసించు 14 తేదీన చివరియైనది విదేశీయపురపాలనందు వచ్చినవారికలవన ప్రవృత్తును. పై డెకాహం. ప్రభువుగారి కంగరక్షకులగు నున్నపుడు మీ కప్తానుగనుండి. వీరికి గానకాశల్యముండినందున తరుచు విసాదనాటక ప్రదర్శనముల నొకపాత్రగా గాన నయ్యెడివారు. ఇతరులయెడ మర్యాదను సానుయమున గనబరచెడివారు. వీరి సెరిగినవారందరు వీరిని గౌరవించెడివారు.

బాస్సాను పట్టుకొనుట

లండను డిశంబరు 18:— జర్మనుల దౌర్జన్యముయొక్క దౌర్జన్య మింతవృద్ధిచేయునది నిదివరకన్న దును విదితముకాలేదు. అంగ్లానేనా విజయము ఆరబుప్రపంచమునందలి వారిమానసములను బాగుగ నాటుకొనగలదు. సంపూర్ణ విజయము చేకూరుట చే దీని ఫలిత మపారముగ నుండునని బాస్సాను పట్టుకొనుటనుకూర్చి వ్రాయుచు పారిసు నందలి జర్మను నుడువయుండెను.

అంగ్లాధి నివేతములు.

వైస్రము లపారముగ వచ్చుచుండుట.

లండను డిశంబరు 18:— కెనడాదేశరక్షణమునందును బహిర్యేక సంరక్షణమునందును నియుక్తులైనా 8 వేలమంది

సర్వయో విజయములే నేటి వార్తలలో ముఖ్యతములు. మరల సర్వయోవారు తమ రాష్ట్రపు నుత్తరపు సరిహద్దువరకును వచ్చి పాబాట్సు. లోన్సిట్జా లను స్థానముల స్వాధీనముచేసికొనినారు. బెల్జియమిదికి పోవుచున్నారు. జర్మనీతోపోరున రుష్యావ్తావాసాంతములలో విజయమందుచున్నది ఇతర ప్రాంతములలో గట్టిపోరాట మగుచున్నదని యూహించవలసియున్నది. తుర్కీయందలి ఆర్మీని యూ తూర్పు పొలిమీరవరసను కనుదూరము రుష్యావారు ప్రవేశించియున్నారు. నాటికి వెనుకన తలసరజేత మగు పరిమియాకలదు. తుర్కీవారి యుద్ధనాన నొక్కటిని ఇంగ్లీషు సముద్రాంతగ్రామి డాక్టే నల్సులోనికి మహాసాహసమున జొచ్చి ముంచినచ్చి నట్లు వినుచున్నాము. ఇటాలియా రాజ్యాంగసభలో మొన్నటి బ్రెజిలుకాక నలు విషయమునకు తుర్కీవారిపై ఆగ్రహము లేగినట్లు నూచనలున్నవి. తుర్కీవారు చూడదాకునుకాన ప్రాంతికోపిలుకునువార్తల జ్ఞగింపబడి చెడిరిననని ద్రత్తుత్తరమిచ్చిన దానికి ఇటలీవారు వెంటనేమాకు తగిన సమాధానమిచ్చునది యని మరల నొక్కొయడిగినారు. మధ్యరంగమున విక్రమించుచున్నా మెట్టుమెట్టుగ పురోభామి నాక్రమించుకొనుట వివనచ్చు చున్నది. ఇప్పటికి జర్మనీవారిచేతనుండు ప్రాన్యభూభాగము ప్రాంతము చేతములో నూరింట్లు మూడుముప్పాతిక వంతులగుచున్నదట. మన ముద్రాను నైస్యనాక తూర్పు ఆఫ్రికానుండి ప్రజలుల నెక్కించుకొని బొంబాయి వచ్చి చేరియున్నదట.

పత్రిక ప్రకటించుచుండగా సర్వయోవారు బెల్జియను స్వాధీనముచేసికొనినట్లు తెలియవచ్చినది.

వైనికులుగాక వైనిక విద్యాభ్యాస మొనరించువారి సంఖ్యయు నచిరకాలములోనే 50 వేల వరకును పెంచుచుట నులభ సాధ్యము వెంటనే వైనికులను జేర్చుటకు. యుద్ధము కొరకు సిద్ధము చేయబడిన కనడావైనికు లప్పటి కిటుల నుండురు. బెర్మిడాల్ లో వేళరక్షణాగ్ధ ముండువడివారినిగూడ జేర్చిన యుద్ధరంగమున కంపబడినవారు 88 వేలమంది యగుదురు. కెనడాదేశ బహిర్యేక రక్షకవైస్రము 8 వేలు మరల నిప్పుకు సిద్ధముచేయబడుచున్న వైస్రము 50 వేలు. మరల రెండవ రెగ వైస్రము యుద్ధరంగమున కేగిన వెంటనే 17 వేల మందిని మరల వైస్రమునందు చేర్చుటకు. వారితోగలసి మొత్తము వైస్రము 108 వేలమంది యగుదురు. పిమ్మట మరల వైస్రములను యుద్ధరంగమునకిది క్రొత్తవారిని మరల వైస్రమున చేర్చుకొనబడును. పశ్చిమపరగ్ దాలలో సమర్థులగు నాల్గవలను నుద్రసిద్ధిలత్త్య నిపుణులును చాలమందిగలరు. వారిని గూడ వైస్రమున చేర్చుటకు ప్రయత్నింపబడును. వైనికపరి కరములను ఆహారపదార్థములను సమకూర్చుటయందు గూడ కెనడా పురుషులువారు సామ్రాజ్యపురుషులువారితో కలసి పనిచేయుచున్నట్లు కెనడా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. వాస్తాసంఘమువారు నుడువుచున్నారు.

పోస్టు ప్రకటనము.

లండను డిశంబరు 14:— ఈమధ్యాహ్నము పారిసులో నధికారులెట్లు ప్రకటించిరి. సమద్రము మొదలు బయటి వరకును విశేష మేమియులేదు. ఎయును ప్రాంతమున పోషితుల వామధ్యమున శత్రువులు మాకందకములపై తీవ్రముగ ఫిరంగులను కాల్చిరి. మేమందులకు ద్రతిగ ఫిరంగులను కాల్చి వారి కందకముల నల్లకల్లోలము కావించితిమి. ఇరువారులందును పదాతుల యుద్ధమేమియును జరుగలేదు. వియల్సుబహిర్యేకము నందు శత్రువుల ముఖ్యస్థానములను మన ఫిరంగులు నాశము చేసినవి. బోయసు డి. ల్యూరొప్రాంతమున ఆర్గోనులో మందుగనులములకముగ మేము కొంతమందనుకు పోగలిగితిమి. మ్యూజు కొండలమీద శత్రువులు మమ్ము దలపడలేదు. వారి ఫిరంగులు మాత్ర మెడలెగడండ్ల తీవ్రముగ కాల్చి బడినవి. వారచటి ఫిరంగుల నుత్తరముగా తీసి కొనిపోయినట్లు తోచుచున్నది. వోయవరులో మన వైస్రములు మాంటుమేరీపుడు ప్రాంతమున 500 మీటరుల పొడుగునాను యొక కందకపు వరుస నాక్రమించుకొనిరి. శత్రువులు 2 సాయలు లలపడరాక తరిమివేసిరి. అల్బానులో ట్రైయసుబాకున కుత్తరముననున్న 425 గుట్టవరకును ఎగ్లింజ నాకు తూర్పున 1500 మీటరుల దూరమునందున్న ఆస్సాబి రిష్టింగా డెనువం తెనల వరకును మేము ముందునకు పోగలిగితిమి.

లండను డిశంబరు 14:— ఇక్విజుమిదను ఆస్పెరి రైయి అస్త్రేషుమిదను జర్మనులు దాడిచెడిలిరి గారి తిరిమివేను బడినని నిన్న రాత్రి పారిసులో ప్రకటించబడినది.

పార్సిగుల నగరము డిశంబరు 14:— పరాసు అధికారులెట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— బెల్జియములో మేము శత్రువులను ముట్టడించి ఇక్విమ కాలువపొడుగునను హోల్లాడైకు పశ్చిమమునను ముందుకుపోతిమి. జర్మనులు మమ్మున తీవ్రముగ ముట్టడించిరి. కాని వెనుకకు వెట్టివేయబడిరి. చాలదూరము నుండి ఆదివారము జర్మనులు కామర్సీపట్టణములోని రైలునే స్టేషనును ఫిరంగులు వెట్టికొట్టిరి. కానినడు మేమియు కలుగలేదు. వెర్సీకు వాయవ్యభాగమునందు ఆల్సేసు పరగణాలో శత్రువులు మా వెబికి యుద్ధముచేయుట కారంభించిరి. కాని వెనుకకు వెట్టివేయబడిరి. తక్కినవోట్ల రైలుపాలిసినదిలేదు.

ప్రార్థన చేతమునందు జర్మనుల స్వాధీనమున నున్న ప్రదేశము.

లండను డిశంబరు 14:— ప్రార్థనలో నింకను జర్మనుల స్వాధీనమందు 20100 చీకొలమీటరుల ప్రదేశ మున్నది. ప్రార్థన చేతపు విస్తీర్ణమునం దీభాగము 10 ల కి 8 కి వంతుగ నుండును.

రుష్యా

రష్యనుల సంగ్రామము

లండను డిశంబరు 14:— వెల్ట్రాగ్రేడునం నధికారులెట్లు ప్రకటించిరి:— ట్రాన్స్ కానియన్ లో గూడ యుద్ధము నొందు విశేష మేమియును కనబడుచులేదు. ట్రాన్స్ కానియన్ లోని పారి పోవుచున్న జర్మనులను

మేము తరిమివేయుచున్నాము. దుకలా కనుమలజిల్లాలో కాల్సేకియనుల యాత్తరపు కొండచరియలనుండి ఆస్పిర్యములు దిగుచున్నాడు. 11-వ తేదీన పియర్ స్కు, ఎస్మిరు, దవుటకు రంగములయందు యుద్ధముజరిగినది.

తురుష్కు లన్ని ప్రదేశములకుండు నోడింపబడి తరును బడుచున్నారు. వారు విశేషవృత్తుతో యూఫ్రటీసున దాటి పారిపోవుచున్నారు. అస్సీరి, బాల్బకాల ప్రాంతమునందు గూడ యుద్ధముజరుగుచున్నది.

రష్యనుల విజయములు.

లండను డిశంబరు 14:— వెల్ట్రాగ్రేడులో నధికారులెట్లు ప్రకటించిరి. మాల్వా ప్రాంతమునందంతటను గూడ మేము జయప్రథముగ శత్రువులను దలపడితిమి. ప్రజన్సిజు నైజో లలో శత్రువుల స్థానములను మేమాక్రమించుకొంటిమి. వారిని సరిహద్దులవరకునుతరిమివేసితిమి. మన ఆర్మికదళము శత్రువులలో చాలవృత్తు కలిగించినది. లోవైజు అలావా యుద్ధరంగమున జర్మను లతితీవ్రముగ పోరుచున్నారగానివారు వైస్రమునధికముగ గోల్పోవుచున్నారు. బజరాకుత్తరమున క్రొత్తసానులను మేముపట్టుకొంటిమి. క్రాకోకు దక్షిణభాగమునను కాల్సేకియనులలోను యుద్ధములు యథాప్రకారముగనే జరుగుచున్నవి.

బల్గేరియా-గ్రీసు.

గ్రీసుబల్గేరియా సరిహద్దు

లండను డిశంబరు 14:— సరిహద్దు సంబంధములగు వివాదములను పరిష్కరించుటకు గ్రీకులును బల్గేరియనులు కలసి యొకసంఘముగ నేర్పడదగునని గ్రీకులుచేసిన మాననకు బల్గేరియను లంగీకరించిరి.

మాంటినిగ్రో.

మాంటినిగ్రులు విష్వక్రేడును పట్టుకొనుట.

లండను డిశంబరు 14:— మాంటినిగ్రులు విష్వక్రేడు నాక్రమించుకొనిరి. చాలవరకులు వారిస్వాధీన మైనవి వెట్టుమంది ఖయిలను వారు పట్టుకొనిరి.

పశ్చిమకా

ప్రార్థన అధినివేతములలో రాజధాని.

లండను డిశంబరు 14:— పరాసు అధినివేతముల నంత్రిగారు సంభాషణమున నిట్లునుడిచిరి. పరాసు పశ్చిమాఫ్రికా దేశములయందు రాజధానిగా ప్రాంతముగనున్నది. మావైస్రములోవేరి పోరుటకు చాలమంది సిద్ధపడి రమ్ముచున్నారు. 40 లక్షల ప్రాంతముల వారు పోగుచేసి పంపిరి.

కెనడా.

కెనడా పరిశ్రమలు.

లండను డిశంబరు 14:— ఆర్థిక మంత్రి మాంటియలులో నిట్లు నుడిచిరి. పరిశ్రమలు వృద్ధియగుచున్నవి. చుండి మారకము ప్రారంభింపబడుచున్నది. సామ్యు సులభముగా లభించుచున్నది. మన నాకాదేశ సామ్యమువలననే మనకి సౌకర్యములన్నియును చేకూరుచున్నవి. యుద్ధారంభమునందు కన్న నిప్పుకు బాంకుల నితిరుకుకూలముగనున్నది. వస్తువిశ్వాసమే మన ముఖ్యదర్శముగా నుండవలెను.

ఇటలీ.

ఇటలీవారు సక్రంధులగుట

రోము డిశంబరు 14:— విదేశీ వ్యవహార మంత్రిగారు పార్మ మెంటు సభకుం దిట్లు చెప్పిరి. హోడైడాలో జరిగిన కాన్యమును గురించి ఇకముందెన్నడు నెట్టి కాన్యములు జరుగకుండ బుద్ధి వచ్చునట్లుల జేయునంతటి ప్రతిఫలము నొందకలేనని ఇటలీవారు గొరుచున్నారు. కాక్స్టాంటి నోపియసును హోడైడానును కాక పోకలు జరుగుటలేదని టర్కీ దొరతనము వారు బదులు చెప్పిరి. తక్షణమే వ్యయ పూర్తిజేయ గోరుమ మంత్రిగారు తంజింపేరి.

ఇటలీవారు తమ గౌరవమును, దర్జాను గాపాడుకొనవలెనని కొంతమంది ప్రజాప్రతినిధులు చెప్పిరి.

ఇటలీదేశపు యుద్ధనాకలు.

లండను డిశంబరు 14:— 4 వ డెడేనాలో ఫిబరరి నెలలో నిష్పాదించు. 5-వ కాన్యము వరకొచ్చిపోయినట్లు పూర్తియగునని యిటలీదేశపు నాకాదేశమంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

ఆస్తియాచస్తియా.

ఆస్తియావానిని దరుముట

నిష్ణ- డిసెంబరు 14:- ఈ నెల 11-వ తేదీన గూడ సర్వయాచారాస్తియావారి దరిమిరి. ఆస్తియావారు తమ సైనికుల బారిపోతుండే తమ బ్రయత్నించుకొని నిష్పలములయ్యెను. ఇప్పుడు సర్వయావారు డెల్ క్రేడు మూడెనో వాట్టిమిదకును పోవుచున్నారు. 11 తేదీన 2220 మంది ఆస్తియావారును, 20 ఫిరంగులును, మందుగుండుసామానులును పట్టుకొనబడెను.

సర్వయనుల పురోగమనము

లండను డిసెంబరు 14:- సర్వయనులు మంగళము సాగి పోవును మెబటులో స్క్విట్టలను సమీపించు చున్నారు. 28 వేలమంది ఖైదీలను 70 ఫిరంగులను 44 కిక్రగాములను ఫిరంగులను సర్వయనులు పట్టుకొనిరి.

సర్వయనులుతిరిగి బట్టేడునువట్టుకొనుట.

లండను డిసెంబరు 15:- ఆస్తియావారు సర్వయా వారిని తీవ్రముగ బోరాడుచు జరిగినవెనుక ఆస్తియావారును నెట్టి వేసి సర్వయావారును తిరిగి బట్టేడునుపట్టుకొనుట.

జర్మనీ

జర్మనీవారు లోజ్జీని స్వాధీనపరచుకొనుట.

లాహోరు డిసెంబరు 14:- లండను డిసెంబరు 11 తేదీ గల తంతి యొకటి సివిల్ అండు మిలిటరీ గెజెట్టునకుచ్చెను. అండ్లెన్సు ది-జర్మనీవారు లోజ్జీ నాక్రమించుకొనిరి గద. కీని ప్రాముఖ్యము నంత నెక్కుడుగ పరిగణింపగూడదని పత్రికలు హెచ్చరించుటచే డెర్లిను నగరవాసు లంత సంతోషమును గనబరచుటలేదు. జర్మనులు స్థానముల తమ సైనికుల సంచుటకు రుష్యావారికి వ్యతిరేకమిదనియు, వీనినిగూడ స్వాధీన పరచుకొనువరకు వేదియు నిర్ధారణ గాదనియు పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. అని కోనెకోహానాలోని సెంట్రల్ న్యూసు పత్రికా విలేజుకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

కెయిజరుగారి శరీరస్థితి.

లండను డిసెంబరు 13 :- కెయిజరుగారి వైద్యునితో డెర్లినులోని ఆమెరికా విలేజు ముచ్చటించెను. జర్మను చక్రవర్తిగారి ఆరోగ్యమును గూర్చి వాడుకలోనున్న ఆంధోళన వాస్తవ కేమియు నాధారములేదు. జర్మను చక్రవర్తిగారికి జ్వరముతో కూడిన రొమ్ముకడిసము పట్టినది. జ్వరముపోయినది. ఆయన కిప్పుడు క్రమక్రమముగ నారోగ్యస్థితికలుగుచున్నది ఆయన ముఖ్యులగు వారికి దర్శన మొసంగుచున్నారు. కాని మరియొక వారము పదిరోజుల కరకును బయటికి రాజాలరు.

జర్మను సైనికోద్యోగ సంఘ నాయకుడు.

లండను. డిసెంబరు 14:- జర్మను వాను ఫాల్కును హెయనుగారు సైనికోద్యోగ సంఘ నాయకుడుగా తాత్కాలికముగ నియమింపబడెనను వాస్తవ ప్రభువరుచును గురు వారమునాడు జర్మనువాస్తా పత్రికలు ప్రకటించినవి. ఆయన తన యుద్ధమంత్రి పనినిగూడ చూచుచుండును. జనరలువాను ములిట్సుగారు హెంబర్గ్లో చికిత్సనొందుట. పూర్తియైనది. డెర్లినుకు వచ్చెనుగాని యుద్ధరంగమునకు పోగలిగినంత శక్తి యింకను కలుగలేదు. ఆయనకు సంపూర్ణారోగ్యము కలుగగనే మరియొక గ్రొత్త యుద్ధరంగమున కియ్యబడును అని ఆధికారులు ప్రకటించిరి.

తురుష్క స్థానము

టర్కీవారి సిరియను సైన్యము.

సైనికులు విరోధుల గలియుట.

లాహోరు డిసెంబరు 14:- డిసెంబరు 12 తేదీన లండనులోని సివిల్ అండు మిలిటరీ గెజెట్టు పత్రికకు వచ్చిన తంతియొం దిట్టున్నది-టర్కీవారి సిరియను సైన్యమునందు చాలమంది వెడలిపోవుచున్నారు. ఒక సమయమున 2400 మందిని సైన్యమునందు 900 మంది వెడలిపోయిరి. అని కెయికోలోని డెయిలీ మెయిలుపత్రికా విలేజుకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

బాగ్దాదులోని యైరోపీయనులు సురక్షితముగా నుండుట

థిల్లి డిసెంబరు 14:- 1914 సం॥ రము డిసెంబరు నెల మొదటి తేదీన బాగ్దాదునందు శాంతిగ నందెనని డెలియుచున్నది. ఐరోపీయను లంగరను సురక్షితముగ నున్నారు. అని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

నావికాచర్యము.

క్రిజీఫ్ టార్పెడోయొక్క యశస్విత కాగ్యము.

లండను. డిసెంబరు 14:- వార్తా ప్రకటనాక్రీటు వారిట్లు ప్రకటించిరి. డెల్ కమాండరు చార్లబ్రూవగారి యజమాన్యముననున్న డెల్ సెంబరుల యంతర్గామి డార్టెనెస్సు జలసంధిని బ్రవేశించి కప్పతరమును జల ప్రవాహములున్నను లక్ష్యము నేనుక నుండుగనుల కరుగుల వైదింటి గ్రంద మునిగి యాగనులను సంరక్షింపుచుండిన మెన్సుడియా అను టిక్కినారి యుద్ధపుటోడవై టార్పెడోలను వదలెను.

ది. అంతర్గామి వై టార్పెడో పడవలనుండి ఫిరంగులు బారుజేయబడినను అంతర్గామి భద్రముగ మరలివచ్చెను. ఒక సమయమున తొమ్మిది గంటల కరకు మునిగి యేయందెను. కడపట గనబడినపుడు మెన్సుడియాయొక్క వెనుక భాగము మునుగుచుండెను.

ఎస్వరుపాషాగారు కాక్ససుకు వెళ్లుట.

లండను డిసెంబరు 14:- కాక్ససులోనున్న టర్కీ సైన్యములకు సేనాధిపతిగానుండుటకు ఎస్వరుపాషాగారుచట కేగిరి.

బెలూచ్చిస్తానము

రైలుబండి పట్టాలనుండి తొలగి పోవుట.

కోప్ప ప్రమాదము
క్రీటా డిసెంబరు 14:- డిస్ట్రిక్టు ట్రాఫిక్ సూపరింటెండెంటుగారు క్రీటానుండి ఇటుల తులినా ద్దనంపిరి. సింధు పిషను మిక్సెడ్ రైలుబండి వచ్చుచుండుగ నీయదయము గం 8-10) నిమిషములకు సారిబాబుకాచులకునడుమ 114-115 మైళ్ళకునడుమ) గట్టుకూలికారణమున ఇంజనుబండియును కి సరకులబండ్లును పట్టాలమీదనుండి తొలగిపోయినవి. జే.కుక్క అను డ్రైవరును సీటీమనామ్మదను ప్రైవమానును చనిపోయిరి. సుఖిదాలుకొడుగకు చాగతరానును మరియొక ప్రైవరుకు బలమయిన గాయములు తగిలినవి. రైపాల యుద్ధోగియగు మెయిలుసార్వరు మెగముమీద కొంచెము దెబ్బతగిలినది. భాగతరాముగూడ వైద్యశాలలో చనిపోయెను. దారి మాయబడిపోయినది. రైపాలను ప్రయాణికులను నొకబండిలోనుండి మరియొకబండిలోనికి మార్చుచున్నాము. 10 రోజులవరకును బండ్లు సరాసరినడుచుటకు వీలుండదని తోచుచున్నది.

ఏడెను

ఏడెనులోని యుద్ధనిధి.

బొంబయి డిసెంబరు 14:- సార్వభౌమిక యుద్ధ నిధికి ఏడెనులో నొకశాఖ నెలకొల్పబడినది. దీనికంత వరకు 20 వేలు వచ్చినవి. లాహెజు నుత్తాను. సర్ ఆలివిష ఆహుదు కే. సి. వి. ఇగారు 6 వేల రూపాయలు చందానిచ్చిరి.

దెల్లు దొరసానిగారినిధి.

దెల్లు దొరసానిగారివలన నెలకొల్పబడిన నిధికి కూడ కొంత సొమ్ము కనులయినది. కొందరు వస్త్రములను కూడ యిచ్చిరి. ఇవియున్నియు హిందూదేశమునకు పంపబడినవి.

దక్షిణహిందూస్థానము.

మైసూరు చేజేట్టునకు వైద్యశాఖోద్యోగ

మొ సంగుట.

దెంగురూరు డిసెంబరు 13:- డాక్టరు వేవరాయభద్రము వెంకటగిరి (యల్. ఆర్. సి. పి. యల్. ఆర్. సి. యల్. వల్లె రా విద్యములగులవారు) గారు వియన్నాలో చాలకాలమధ్య సింపించిచ్చిరి. సుప్రసిద్ధ శస్త్రచైద్యులగు ప్రొఫెసరు హోఫ్మన్ ఫస్ట్ సిద్ధుగారి వైద్యశాలలో నొకభాగమున కీయన యధికారిగా నుండియుండిరి. ఈయనకు వైద్యశాఖలో వైద్య సేంటు అధికారులుతో కూడినయుద్ధోగము ఇండియా ప్రభుత్వోద్యోగ లా సంగుటవలన బంగమిత్రబృందములచే వీడ్కోలుపబడి పనిలో ప్రవేశించుటకగిరి. అడ్వోకేటును స్థానిక శాసన నిర్మాణసభలో వెనుక సభ్యులుగా నున్నవారునగు డి. వెంకట్రాయు డి. ఏ. గాంకియన సోదరులు.

తిరువాన్కూరు శాసన నిర్మాణసభ

తిరువనంతపురము డిసెంబరు 14:- నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటల కీసభ సమావేశమైనది. దివానుగా రభ్యత్యుత వహించిరి. జే. ఏ. రిచర్డ్సునుగారు తప్పకత్తిన అధికారానికి కార సభ్యులందరును వచ్చిరి. సాగుబడి ఏర్పాటునవరణ్ణిచట్టమునుగూర్చియు వారసత్వపు సర్టిఫికేటుల శాసనమునుగూర్చియు ప్రత్యేకసంఘమువారు పంపినరిపోవులనుగూర్చి చర్చించి కడపటిసారి చదువబడుట కంగీకరించిరి. 12-45 నిమిషములకు సభముగింపబడినది.

కోట.

కోట ఖానీ కేసు

మద్దయికి శిక్ష ఖాయుగుట.

కోట డిసెంబరు 14:- కోట ఖానీ కేసునందు కేసరి సింగునకును, లాహోరికిని విధించిన ద్వీపాంతరవాస శిక్షను సుప్రీముకోర్టు వారు ఖాయపరచిరి. హీరలూనకు విధింపబడిన కఠినశిక్ష కి యేండ్లు గాక 7 ఏండ్లు మోల్చించిరి. పారిపోయిన జొరవార్ అను నతని పట్టుకొననవానికి రు 500 బహుమాన మిత్తుచు ప్రకటించబడెను.

బొంబాయి

మక్కా యాత్రలు.

బొంబయి డిసెంబరు 14:- మక్కాకు వెళ్లుయాత్ర రోజులు ముగిసినవి. కడచినరెండు మూడు వారములలోను హిందూదేశమునకు తిరిగినప్పు యాత్రకులతో బొంబయిపరివ్యయ కంపెనీవారి 'టోవా' మున్నగు స్టీమరులు జిడ్డానుండి బయలుదేరినవి. హోడ్డాజులో నీజిపుదేశపు యాత్రకులుచాల నిబ్బంధము పడుచున్నట్లు ఈజిప్టుదేశపు పత్రికలవలన తెలియుచున్నది. ఇక్కడ ధరలు అపరిమితముగ వృద్ధిచుచున్నవట. హోచరామియను ఆరబుయాత్రకుడు గుప్పుడే హోడ్డాజు నుండి వచ్చెను టర్కీకిని, ఇంగ్లండు ప్రాన్సు రుష్యాలను యుద్ధము పొసగినదనియు, తురస్కూలు దేశసరక్షణము చేయవలసినదనియు, తరువ. ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు ప్రకారము, మక్కా-పురాధిపతి ప్రకటించెనని యితను తెలియజేయుచున్నాడు.

అలహాబాదు.

రాజద్రోహపు కాగితములు

దొరతనమువారు స్వాధీనము చేసికొనుట.

అలహాబాదు డిసెంబరు 14:- ఈ క్రింది విషయము సంయుక్త రాష్ట్రముల గెజెట్టులో ప్రకటించబడినది:- హిందూదేశములోని అంగ్ల పరిపాలనయొక్క, జమాఖర్చు అను పేరుతో ఆంగ్లేయభాషయందు ఆమెరికాలోని సాన్ ప్రాన్సిసుకో నగరమందు ప్రకటించబడిన ఒకపత్రిక, సంయుక్త రాష్ట్రముల లెవెటిసెంటు గవర్నరుగారు చూచిరి. న్యాయశాస్త్రాచుకుణ్ణి ముగ హిందూదేశమునం దేన్నరుపబడిన ప్రభుత్వమునందు అనూచయ, నిరసనమును కలుగజేయుధోరణి యీ పత్రికములందు కలదని అభిప్రాయపడిరి. కాన 1910వ సంవత్సరపు ముద్రా శాసనము 12 వ సెక్షను ననుసరించిన దీక్షణలు ఎచ్చట కనుపడినను దొరతనమువారు స్వాధీనము చేసికొనినట్లు భావించవలెనని నిర్ధారణచేసిరి.

లాహోరు

పెర్షియాసింధుశాఖలో గాయము లొందినవారు.

లాహోరు డిసెంబరు 14:- నిన్నటి యుద్ధమున బలసానుండి గాయములొందిన హైందవులను ఐరోపీయనులను 22 రిని దీసిగొని యొకరైలునచ్చెను. వీరు అంబులెన్సు కోరులో నార్తుభాగపు కమాండంటుగారి యాజమాన్యమున నుండిరి. వీరికి చాలమంది హైందవులు ప్రేమనుసంగు స్వాగత మిచ్చిరి.

పంజాబు డెల్ గవర్నరుగారి ప్రసంగము.

లాహోరు డిసెంబరు 14:- శనివారమునాడు గుజ్రాన్వా లాలో జరిగిన దర్బారునందు డెల్ గవర్నరుగారు శత్రువులచే బుట్టింపబడు వాస్తవలను ప్రజలు సమ్యకమున హెచ్చరించిరి. ఇటీవలి చక్ర్యలగూర్చి ప్రసంగించు వారిట్లు చెప్పిరి. సర్కారు వారు మెట్రూపొడును వీటిటూదనుగూడ డ్రెస్కోహిందూదేశాక అతేలియా దక్షిణాఫ్రికా, దక్షిణ అమెరికాయందును దొక్కసారే శత్రువులచేబడుటకు వారిసంతకలముగల వాగ్దాటలన నిదేశమునందు కలవరము కలుగజేయ ప్రయత్నించువారు బుద్ధి తెచ్చుకొనవలసి యున్నది.

ఇచట జరుగు చర్యల వలన వేరువేరు వస్తువుల విషయములను కష్టములను స్థితిగతులను నిరోధములనుగూర్చి యొండొరులకుగల జ్ఞానము నభివృద్ధి కలుగ గలదని తలంచుచున్నాను. మీరు వారు చేసిన కార్యములన్నిటిని జ్ఞాపింపవలెనని గాని మీరు వారి లోపములను సైరించి సానుభూతిని చూపింపవలెనని గాని వారు మిమ్ముకోరుటలేదు విమర్శనమును చర్యను మాత్రమే వారు కోరెదరని నాకు నమ్మకము గలదు గాన మీ కోసంగ బడిన కార్య వివరణ పట్టికల ననుసరించి రాజధానిలోని వేరు వేరు వస్తువుల పంటలను వ్యాపారములనుగూర్చిన యభివృద్ధి మెక్కువగలవారు వేరు వేరు సంఘములుగగూడి వేరువేరుసభలలో చర్చించుటవలన నీలాభము చేకూరగలదని నేను తలంచుచున్నాను. అట్టి సభలలో నుపన్యాసములు వ్రాసికొనివచ్చి చదువుటకుగాని, అట్టి సభలచర్యల పత్రికలలో ప్రకటించుటకుగాని యుద్దేశింపబడితేదుగాని ఏనాటిచర్యలా నాటిసాయంకాలము తక్కింబంధులగు సభ్యులకు మాత్రము కరపత్రములమూలమున తెలియవరచబడును. చర్చింపబడవలసిన వేరువేరు విషయములను గూర్చి వ్యవసాయశాఖ వారికోచిన మేరకు వారిడివగు కరపత్రములను మీకు పంచివెట్టి యున్నారుగాన నేనిపుడు వానిని గూర్చి చర్చింపదలంపను. క్రమక్రమముగ పరిచయము కలిగించుకొనుచున్న శాఖ వారికి సహజమగురీతిని వేరువేరుపంటలను గూర్చిన యభివృద్ధి వేరువేరు తరగతులుగా జరిగియున్నదని వారందునూదించి యున్నారు. కానకొంత యభివృద్ధిని గాంచిన కొన్నివస్తువుల విషయమునందింకను చేయబడదగిన అభివృద్ధిని గూర్చినచర్య, రయతులు మంచి సరకులను ఏకీకరించి వెల్ల వారును పండించుట గ్రహించుట కాధారముగ నుండగలదని నేను నమ్ముచున్నాను. తక్కిన వానిని నినిగూర్చి ఎరువులు, పకములు ఉత్తరదేశమునందు వాణిజ్య సౌకర్యములు మున్నగువిషయములు మీకును రైతులకును గూడనశకూలముగనుండునట్లు చర్చింపబడదగును. ఇకమందు పనిచేయ దలంచిన వాకేశములు మున్నగువానిని గూర్చిన చర్య యుచితగతి నట్టి పయలారంభించుట కనుకూలముగ నుండెడిగు అన్నివ్యాపారములలోను క్రమపద్ధతి ప్రధానవిషయముగ నున్నది పరస్పర లాభములు మెక్కులొందొంటితో చిత్కొనియున్నవి కాన. నేనుదరారు బాంకియు రయల్వే సంఘములకు సహకార సంఘములుగూడ ప్రతి నిధులసేనక కంపుటకు కోరబడిరి వ్యవసాయ పక్షామికాభివృద్ధికర విషయములలో స్వయముగ శ్రద్ధవహించిన మరికొందరినిగూడ నీనాహుతుల నొనరించితిని. వారును మీరును కలసి చర్చించుటవలన నూతనవిషయములు వారునుడవుటకును గ్రహించుటకును గూడ నవకాశముగలుగును. దానందేనివారు వారి ననుసరించి వారి వారి గ్రామములలోను స్వంత భూములలోను వారికి పంటవడి గలప్రదేశములలోను ఇతర చోట్లనుగ్రామసాయాభివృద్ధికరములగు కార్యములనుచేయగలరు. సభలలో సభ్యులసంఖ్య పెచ్చింపకుండుటకును కాలయాపన కరములగు ననవసర ప్రసంగములు కెడవీయకుండుటకును మిక్కిలి పెద్దదియును. వేరు వేరు పద్ధతులతో గూడి నదియు నగు మన రాజధానిలో కొద్దిసేబయీ ప్రతినిధులను మాత్రమే యాహ్వానింపబడిరి.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

SERVIANS MARCHING ON BELGRADE.

HIGH FEELING IN THE ITALIAN CHAMBER.

A BRITISH SUBMARINE SINKS TURKISH BATTLESHIP.

(REUTERS AGENCY.)

It is now Serbia's turn to be gaining victories. She has captured Shabatza and Losnitza both on the northern border of her own territory. She is triumphantly marching upon Belgrade. Russia is successful against the Germans in the Mlava region. In other places the fighting proceeds as usual. Russia's thrust into Armenia has gone deep already. In reaching Bashkala she has proceeded well into the heart of eastern Armenian border territory. Neutral Persia lies on the other side. A Turkish battleship is reported to have been very daringly sunk by an English submarine which entered Dardanelles and torpedoed the enemy. At the central theatre the fight is proceeding evidently with advantage to the allies who are making hundreds of metres of progress. The French territory which is still in German hands is estimated at 3.75 per cent. of France. Our Hospital Ship Madras has returned to Bombay with the wounded from Mombasa in East Africa. As we go to press we hear Serbia has taken Belgrade.

GREAT BRITAIN.

Feat By a British Torpedo. in the Minefield in the Dardanelles.

LONDON, December 14.
The Press Bureau announces that yesterday submarine B 11 under Lieut. Commander Holbrook, entered the Dardanelles and despite difficult currents dived under five rows of mines and torpedoed the Turkish battleship "Messudiyeh," which was guarding the minefield. B. 11 although pursued by gunfire of the torpedo boats returned safely. She was submerged on one occasion for nine hours. When last seen "Messudiyeh" was sinking by stern.

FRANCE.

Paris Communique.

LONDON, December 14.
PARIS:—A communique issued this afternoon says that nothing important has occurred from the Sea to Oise. The enemy violently bombarded our trenches in the Aisne region northwest of Soupir. We replied throwing their trenches into disorder. There has been no infantry attack on either side. Our artillery destroyed their important works on the outskirts of Ailles. We made slight progress in Argonne and in Bois-de-la-Grurie by means of mines. There have been no attacks by the enemy on the heights of the Meuse where violent cannonade was carried on by the enemy's batteries which seem to have moved further north. Our troops in Woivre after carrying the line of trenches over a front of five-hundred metres in front Marie wood repulsed two violent counter-attacks. Our progress in Alsace has brought our line as far as hill 425 North of Stainbach to the bridge of Aspach and the bridge of Rinninghaffen 1,500 metres eastward of Eglingen.

Area of France Still Occupied by Germans.

LONDON, December 14.
PARIS:—The Area of France still occupied by the enemy is 20,100 kilometres or three and three-quarter per cent of the whole.

The Capture of Basra.

French Press Comment.

LONDON, December 13.
PARIS:—"Le Journal," commenting on the capture of Basra, says that the absurdity of the German aggression was never more strikingly demonstrated. The British success will have an immense effect on the Arab world which will be all the greater on account of the masterly way in which it was achieved.

Loyalty in the French Colonies.

LONDON, December 14.
The French Minister for Colonies in an interview paid a tribute to the splendid outburst of loyalty in the French West African Colonies. Numbers had offered to serve with the French forces and four-million Francs had been subscribed.

RUSSIA.

Russian Progress.

LONDON, December 14.
PETROGRAD:—A communique issued here says that fighting has been unimportant on all fronts but we continue to drive back the retreating Germans in Mlava region.

Austrians are descending the northern slopes of the Carpathians in the district of Dukla passes. Fighting took place on the 11th instant on Prousk-Esmer-Doula fronts. The Turks were everywhere repulsed and pursued beyond the Euphrates suffering severe losses. Fighting is also proceeding in the region of Assourri and Baschkala.

SERVIA

Progress of Servia.

LONDON, December 14.
Servians are continuing to advance and are approaching Shabatza and Losnitza. The Servians have captured over 28,000 men, seven guns and forty-four quick-firers.

Austrians Being Pursued. A Servian Communique.

NISH, December 14.
An Official Communique says that the Servians continued their pursuit of Austrians on the 11th instant, defeating all attempts to arrest retreat. The Servians are now advancing on Belgrade and Mladenovatz, 2,220 Austrians, twenty guns and much material were captured on the 11th instant.

GERMANY.

German Report of Seizure of Calais For the Fifteenth Time.

LAHORE, December 14.
A C. & M. Gazette cablegram says:—A letter from Budapest published in the "Morning Post" contains the following:—A Private message from Berlin says that Calais was taken yesterday. As this is the 15th time we have got this news people are laughing.

German Occupation of Lodz.

Berlin Less Jubilant.

Newspapers Warn Against Exaggeration.

LAHORE, December 14.
A C. & M. Gazette cablegram dated, London 11th December says:—The "Central News" Correspondent in Copenhagen says:—Berlin is less jubilant over Lodz owing to newspapers warning against exaggeration of its importance. The warning states that Russians had time to place troops in strongly fortified positions which must be taken before the victory can be regarded as decisive.

Chief of German General Staff.

LONDON, December 14.
The confirmation of General Von Falkenhayn's appointment as acting chief of German General Staff appears in Berlin papers of Thursday. He retains his Office of Minister for war. An Official Notice says that General Von Moltke has completed his cure at Hamburg and returned to Berlin but is not yet well enough to go into the field. It is indicated that he will be given a fresh post as soon as his health permits.

TURKEY.

Turkish Syrian Army. Frequent Desertions.

LAHORE, November 14.
A C. & M. Gazette Cablegram dated London 12th December says:—The "Daily Mail's" Cairo Correspondent says:—Desertions from the Turkish Syrian

TELEGRAMS.

army are frequent. A body of 2,400 troops lost 900 during the march.

Enver Pasha to Command Turkish Forces.

LONDON, December 14.
It is stated in Athens that Enver Pasha has gone to command the Turkish forces in the Caucasus.

ITALY.

The Hodeidah Incident. Indignation of Italian Chamber.

ROME, December 14.
The Foreign Minister said in the Chamber that Italy insisted on exemplary reparation for the Hodeidah incident. The Ottoman Government replied that communication between Constantinople and Hodeidah was interrupted (loud murmurs). The Minister telegraphed again demanding immediate reparation. (Loud cheers).

A number of Deputies amid cheers strongly insisted that Italy's honour and dignity must be upheld.

Italian Dreadnaughts.

LONDON, December 14.
The Italian Minister of Marine has announced that the fourth Italian Dreadnaught will be ready in February and the fifth and sixth shortly afterwards.

THE COLONIES

Inflow of Canadian Troops. Increasing Numbers Promised.

LONDON, December 13.
The Press Bureau says that an official statement issued in Canada announces that it has been determined that the number of men in training can be increased in the immediate future to fifty thousand, in addition to eight thousand engaged in garrison and outpost duty. These will be enlisted forthwith. The Canadian forces thus organised for active service will be 33,000 already despatched, including the garrison at Bermuda 8,000 on garrison and outpost duty in Canada, and 50,000 in training in Canada.

Further Enlistments to Follow.

As soon as the second contingent goes forward, a further enlistment of 17,000 will be made, making a total of 108,000. After that, the forwarding of further Expeditionary Forces will be followed by further enlistment.

Recruiting Riders.

There are a large number of excellent riders and good shots in the Western Provinces who are anxious to serve with the mounted troops, and special efforts will be made to utilise their services.

Co-operation with Imperial Government.

The Canadian Government is co-operating with the Imperial Government in the provision of arms and equipment.

Industries in Canada.

LONDON, December 14.
Montreal.—The Minister of Finance in a speech said that industry was quickening and stock exchange opening. Money was becoming easy. These conditions were largely due to the supremacy of the navy. Banks had emerged stronger than they were at the outbreak of war. Our watchword should be production.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

A Press Communique.

European Residents Safe at Baghdad.

DELHI, December 14.
The following Press Communique has been issued:—Intelligence has been received that all was quiet at Baghdad on the 1st December 1914, and that all the Europeans there were safe.

CALCUTTA.

Bengal Legislative Council. Lord Carmichael's Speech.

CALCUTTA, December 14.
Lord Carmichael addressing the meeting of the Bengal Legislative Council said:—"We are no less convinced than we were last August as to what the result would be. We are proud of the efforts of the troops of the King-Emperor and our Allies on sea, on land and in the air". His Excellency paid a warm tribute to the loyal response of India and expressed the view that as a result of the response Britain and India would understand each other and work together better.

Assassination of Police.

Turning to the matter of the recent assassination of police officers in Calcutta His Excellency said that crimes of that character at any time were bad enough, but the bringing of disgrace upon their motherland by

TELEGRAMS.

persons who professed love for their country at this time was painful to all. The Governor concluding said that he merely referred to this because he wished to express his conviction that there was not one present who would not support the Government in any measure which might have to be taken in consequence of the state of affairs which was bringing the name of Bengal into disrepute.

A City Civil Court for Calcutta.

The Hon'ble Mr. Surendranath Roy moved a resolution recommending to the Governor in Council that a City Civil Court separate from Calcutta High Court be established for trial of suits valued at Rs. 10,000 and under or such other valuation as the Government may think proper. The resolution was postponed, the local public bodies in the meantime having to be circularised on the matter.

Zemindars and Income Tax Payers.

A Tribute from Lord Carmichael.

CALCUTTA, December 14.

In the course of his speech at the Legislative Council to-day Lord Carmichael expressed his pleasure at the way in which the Zemindars and income-tax payers had supported the Government. He knew how hard they had been hit over jute, how bad in many places were prospects of winter rice and how uncertain was the outlook for the next year. He was surprised therefore to find that more land revenue and more assessed taxes had been paid by the end of the last month than were paid at the same date last year. That fact said a great deal of the loyalty of the Zemindars and income tax payers.

Punishment for Trespass.

CALCUTTA, December 14.

Mr. J. Camell, Officiating 2nd Presidency Magistrate to-day sentenced Akbar Hossain to two months rigorous imprisonment for house trespass in the house of the Rajkumar of Mahishdal. A cross charge of assault against three of the Rajkumar's servants was dismissed as the Magistrate disbelieving Akbar's statement that he had been sent for by the Rani.

"Exford" Re-captured.

CALCUTTA, December 14.

The Port Officer has received information from the Naval Intelligence Officer, Colombo, that the collier "Exford" captured by the "Emden" off Mincoy in October, has been re-captured by the British.

BOMBAY.

Major Drummond.

Confirmation of Death.

BOMBAY, December 14.

The Mail papers confirm the news of the death of Major E. G. Drummond of 3rd Gurkhas in action in France on 14th November. As Captain Drummond he was well-known in Bombay when he was A. D. C. to Lord Sydenham. At local amateur performances he figured prominently being gifted with high musical abilities. Always courteous and affable he was much admired and respected by all who knew him. (Censored).

The Hospital Ship "Madras".

Arrives at Bombay.

With Wounded from East Africa.

BOMBAY, December 14.

The Hospital ship "Madras" has returned to Bombay with wounded from Mombassa. The vessel passed through cyclone but the patients have done well.

The Mecca Season.

Comes to an End.

BOMBAY, December 14.

The Mecca pilgrim season has come to an end. The Bombay-Persian Company's steamer "Towa" and several other ships have sailed from Jeddah with the returning Indian pilgrims en route to India during the last fortnight or three weeks. According to Egyptian papers the Egyptian pilgrims are experiencing much trouble in Hedjaz and prices of food stuffs there are rising by leaps and bounds. Hachrami, an Arab pilgrim, just come from Hedjaz, informs that under instructions from the Turks the Sheriff of Mecca has issued a proclamation notifying the population of the outbreak of hostilities between Turkey and England, France and Russia and asking the Turks to prepare for the defence of their country. (Censored).

The Aden War Relief Fund

BOMBAY, December 14.

The Aden branch of the Imperial Relief Fund now amounts to Rs. 20,000. The Sultan of Labej, Sir Ali Bin Ahmed, K. G. I. E., has given a donation of Rs. 6,000.

Lady Bell's Fund.

As regards Lady Bell's fund a sum of money and quantity of clothing had been collected and sent to India.

TELEGRAMS.

BURMA.

Prize Vessel affair in Court.

Question of lien on Cargo.

RANGOON, December 14.

The matter of the Hamburg America Liner "Alesia" was again before Mr. Justice Robinson to-day on an application on behalf of the Hongkong Bank for certain moneys payable by Messrs. Stork & Co. to be paid to the Bank instead of to Messrs. Graham & Co., the former agents of the captured steamer. Messrs. Stork & Co. had been given delivery of the consignment in question as an order had been granted giving them delivery subject to their paying the invoice amount £347-9-10 to Messrs. Graham & Co., but the amount was really payable to the Bank. The Bank discounted the bill of exchange concerning this shipment, but the Bank had not been paid. Of course the Bank paid the full amount in Germany before the war broke out and it had lien over goods for the amount by exchange. The Court said it had already passed orders directing payment to be made to Messrs. Graham & Co. who were to pay the money into the Court. When that was done money will be paid to the Bank.

Burma Rice Crop.

First Outturn Report for 1914-15.

RANGOON, December 14.

The Burma rice crop for 1914-15 is expected to be poor, owing to the middle rains being abnormally heavy, thus destroying by floods over 385,000 acres. Three fifths of that was replanted, but the shortage of the closing monsoon prevented much of the replaced area from maturing. The estimated area in the third forecast for the (current) year shows an estimate of 10,109,876 acres, being a decrease of 36,397 acres. The surplus available for export is about 337,662 tons.

SIND

Serious Railway Derailment,

Three Lives Lost.

QUETTA, December 14.

The District Traffic Superintendent, Quetta, wires:—The engine and three goods vehicles of the 9 Up Sind-Pishin mixed were derailed at mile 11-4 and 5 between Nari and Babarkach, at 8-10 hours, due to a landslip. The driver and one fireman were killed, one fireman severely injured, and one Indian mail sorter slightly hurt on the forehead. The name of the driver is J. Cook, the name of the fireman killed is Saleh Mahomed, and the name of the fireman severely injured is Bhagatram, son of Sukhdial, who subsequently died in the hospital. The line is blocked and the mails and passengers are being transhipped. The block is likely to last for ten days.

PUNJAB.

An Ambulance Train.

Reception at Lahore Station.

LAHORE, December 14.

An ambulance train conveying 22 Indian and European wounded soldiers from Basrah under the commandant of the St. Johns Ambulance Corps, Northern section, arrived in Lahore yesterday morning. There was a large crowd of Indian gentlemen in the station to receive them. (Censored).

Lieut. Governor on Baseless

Rumour.

LAHORE, December 14.

At a Durbar held at Gujranwala on Saturday the Lieutenant-Governor urged the people not to be led away by baseless rumours set afloat by the malice of the enemies. Referring to the recent events he said:—The fact that the arm of the Sinker is long enough and strong enough to strike its enemies with simultaneous success by land and sea not only in Europe but in Arabia, South Africa and South America, should be a lesson and warning to the mischievous few who are endeavouring to stir up trouble in this country.

Kotah Murder Case.

Confirmation of Life Sentences on Accused.

KOTAH, December 14.

The Supreme Court has confirmed life sentences passed on Kesari Singh and Laheri for murder in the Kotah case. The sentence on Hiralal has been raised from 3 to 7 years rigorous. Rs. 500 has been offered for the capture of the absconder Zorawar.

SOUTH INDIA.

I. M. S. Cadre

Commission to a Mysorean.

(From Our Own Correspondent.)

BANGALORE, December 14.

Another Mysorean gets a Commission in the British Army. Dr. Devarayadrag Venkatagiri, L.R.C.P., L.R.C.S. etc, who has had considerable training in Vienna, and who was in charge of a big ward in Professor Hofrat Fuchs' Klinik, a well-known ophthalmologist, has been

TELEGRAMS.

given a lieutenancy in the I.M.S., and has proceeded to join amidst the congratulations and good wishes of his friends and relations. He is the brother of Mr. D. Venkataramiah, B. A., Advocate, and ex-member of the local Legislative Council.

Travancore Legislative Council.

Bills Passed for Final Reading.

TRIVANDRUM, December 14.

The Travancore Legislative Council met to-day at 12 noon. The Dewan presided. All the official and non-official members, except Mr. J. A. Richardson were present. The Select Committee's reports on the Irrigation Regulation Amendment Bill and the Succession Certificate Bill were discussed and passed for final reading. The Council broke up at 12-45 P.M.

The Bombay Municipal Corporation

A Strong Pretext.

BOMBAY, December 15.

At yesterday's meeting of the Bombay Corporation an interesting debate took place on the Bill for the survey of Bombay which was recently discussed at the Bombay Legislative Council and referred to a Select Committee. In this the Corporation has been invited by Government to contribute on sixth of the cost of the proposed survey and the Standing Committee recommended that the Corporation should meet this amount. In a lengthy speech Sir Pherozshah Mehta strongly protested against the measure and moved that the matter be referred to a Representative Committee to enable the Corporation to submit a representation to Government protesting against the clause which renders possible enquiry into private title deeds. The Municipal Commissioner and Chairman of the Improvement Trust opposed the amendment of Sir Pherozshah which was subsequently carried out only four members voting against.

The meeting then considered the administration report for the year 1913-14 and the new draft bye laws relating to the Schools Committee. With regard to the latter on the motion of an amendment the matter was referred back to committee for reconsideration.

A German Missionary To be Interned.

BANGALORE, December 15.

Another German Missionary the Rev. Jean Williams has been brought to Bangalore from Kishnagiri in Salem district for internment. (Associated Press.)

(Latest)

British and German Credit.

A Marked Difference.

LONDON, December 14.

Before the war British credit was eighteen per cent. better than German and by November it was 28 per cent. better as was exemplified by the rates at which money could be raised. The present value of sovereign has risen in Germany to 22 marks ten Pfennings while a twenty mark note in England has fallen to sixteen shillings and eight Pence.

Servians Retake Their Capital.

LONDON, December 15.—(2-20 A. M.)

The Servians have re-entered Belgrade after a fierce battle.

A Paris War Bulletin.

PARIS, December 14.

Yesterday evening's official Paris *communiqué* says:—In Belgium some trench attacks have resulted in our advance along the Ipres Canal and west of Hollebek. Violent German attacks have been repulsed. The Germans bombarded the station at Commeny on Sunday at long range. The damage was insignificant. The enemy has resumed the offensive in Alsace north-west of Cernay but we repulsed them.

Nothing noteworthy has occurred elsewhere.

The London Stock Exchange.

To Work Under Restrictive Conditions

LONDON, December 14.

It is reported that negotiations are practically complete for the re-opening of the London Stock Exchange early in January. The main restrictive conditions are first that naturalised Germans and Austrians shall be precluded unless they are denaturalised in their country of origin, secondly that preventive measures be taken to prevent Germans from unloading their securities and raising money by round about means, thirdly, that dealings be in cash only, and fourthly that options and new account bargains and arbitrage transactions be prohibited. (REUTER)

బిలిను జర్మనుల పరవతి.

లండను డిసెంబరు 14:— యుద్ధమునకు పూర్వము జర్మనులకుంటే ఆంగ్లేయులకు నూటికి 18 వంతులును నవంబరులో 28 వంతులును పరవతి అధికముగ నుండెను. జర్మనీలో యుద్ధము 22 మార్కులు అమ్ముచుదున్నది. ఇక జర్మనీవారి 20 మార్కుల నెలకుల నోట్లు 16 ప్సిలింగుల 8 పెన్సిలకు ఇంగ్లండులో రేగినవి.

విన్న పము

ఎస్. ఇస్ట్రాయిల్ అందు సస్,

వనపర్తి నారాయణరావు

కుష్టు కుమందు.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళగ. ఫననవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

ఆంధ్రోదిత్ బహర్ (రిజిస్టర్)

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

మాకాల్మీకాదు ఉచితము, వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
 రిరూ. మొదలైన అర్హతకు రూ 1-కి 0-2-0 కమిషన్ యిచ్చెద
 పి.కె.ఎ అందుతో, ఆయుర్వేదసమాజం, పొందుతూ, గుంటి జిల్లా.

చంద్ర ప్రభా బంగారు గాజులు.

Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madra

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

16. కృష్ణుడు మొదలిప్పి, తిరువల్లి క్కేణి, మదరాసు.

శ్రీ రంగరాయవిజయము.

పపంచచరిత్ర.

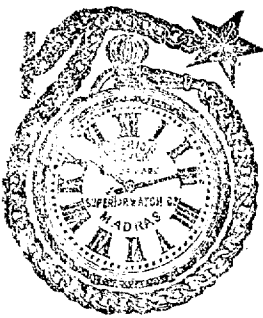
చింతాదివేట, మృదాకు. అని (వాణిజ్యం)

॥२॥ ॥२॥ ॥२॥ ॥२॥

ఇది 120 పేజీలుగల పుస్తకము.

దీనివేల ఎనిమిది అణాలు.
 ఒకడేజను పుస్తకముల మీద ఒకపుస్తకము కనిపించు ఇత్య
 యదును భాగవత చంపు-పద్మరాజ ప్రణీతము వేల రు. 0-8-0
 అయ్యుచున్నది ఈక్రింది అచ్చెనునకు రానిలేప్పించుకొనవలెను
 కర్రా జోగయ్య టీచర్,
 బోర్డు హైస్కూల్, అమలాపురం.
 గోదావరి జిల్లా

సుపీరియర్ లీవర్ బ్యూలువాచ్.
గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము దయచూచి
మాకంపెని పేరు ఎట్లనిసిరా
లో ముద్రింపబడి యుండును.
ఇది చూచుట కందమై తలచిన
మును, డెస్క్ టాప్ ఆను గ్లాసు
జోమునగులిగి మొరటుపడలకు
దగియుండును. పెట్టెమాత్ర లో
భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి
కించి యుండును. సీమ సుండి
మాత్రే తయారుచేయబడినది. కావ సెవరియొద్దను జిక్కదు.
ఒకరొక్కడను తీయదురను తలంపుతో తక్కువ వెలనంది
తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడి
యార మిదియొకటియేయని యనుభవమున దెలియును ఇదిగఱ
కనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది
యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున
కనేకులు కొని సంతసించినన, కేలుమాట తెందుకు?
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, హనువాట్సు నెం167, మద్రాస్

విద్యోగమును వినుగుపుట్టింప నిదియునగు

తెలుగు నవలలు.

లీలా లేక సురేంద్రనగరము— ఇందు శ్రీల మహాస్థై
ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినది. రు. 1 0 0
యశోధర— ఇం దొకయాదుని తన మగనివైయల యనురాగ
మునకై పడరానిపాట్లు పడి యున్నతస్థితికిదెచ్చును 0-12-0
మనోరమ— మగడు పేటకేగి రాక్షసునొద్ద జిక్కుకొన తః
సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-15-0
జగదేకరంధ— అన్నకై పడరానిపాట్లు పడి యున్నతస్థితికి
దెచ్చి సామర్థ్యతల కథ అ. 0-10-0
సహోదరనాంధ్ర— తమ్మునకు బుద్ధితేక కలపించిజను
అన్న సహింపవలయు ననుటకు బోధించును. అ. 0-4-0
అస్త్రలార్యాటమున కోర్కెనికోడండ్రపలాపము.—
అస్త్రలు కోడండ్రున వాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0
వలయు వారు— కల్లెక్ బుక్ డిపో,
6, వెంకటేశమేష్ట్రీవీధి, సామలకావపేట, మద్రాస్.
ఇదియేగాక యితర నవలలు కథలు పంపమనినను పంపుదును.

జాతకసర్వస్వము.

ఇది జ్యోతిషశాస్త్ర విషయమై ఆ బాలగోపాలము
చులభముగా తెలుసుకొనుటకై మాచేయుద్రుంపించి
ప్రకటింపబడినది. దీనివలన జాతకాదుల విషయ
మయి మిక్కిలి సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును.
గ్రంథము ధర్మసరికాగితములమీద సుందరముగా
వచ్చుచేయబడినది. ప్రతి 1-కి రు 2-0-0 లు. పోస్టే
జీనువాచ్ భరించుకది. వి.పి.గా పంపి చుండును.
వలయువారు— (16-11-'4)
మ.రా.రా.శ్రీ లింగవల్లి వెంకటగోపాలరావు
గారు కపిలేశ్వరపురం యెట్టేటుశుభారు ఆఫీసు
నూజువీడు. కృష్ణాజిల్లా బిది. వాయవతెను.

ఉచితముగ

భూత భవిష్య ద్వర్తమానములను తెలిసికొనుట కుపాయము.
ప్రపంచమునందు ప్రతిమానవుడును తెలిసికొనదగినవి మూడుమాత్రమే. అవి యేవీయన, భూతభవిష్యద్వర్త
మానముల ఫలములేకదా! మీయొక్క ఆయుర్మాతము, భాగ్యము, సంతానము, విద్య, కళాత్రము, మొదలగువానిని
గుఱించి మీమిత్రముగ వ్రాసి పంపవచ్చును. అందులకు మీరు త్వరపడి చేయవలయును—మీ బన్యజాతక మున్నయెడల.
వానితో పట్టినతేదీయను, నెలయును, సంవత్సరమును, జననకాల ఘడియలును పంపును. అవిలేనియెడల నెలయును,
సంవత్సరమును చాలును. అవియును లేనియెడల ఒక్కసంవత్సరమే చాలును. అనియును లేనితో కొంచెమించుమించుగ
తనవయస్సును తెలుపును, తమతమ స్వహస్త లిఖితముగ గాని లేక వ్రాలుతోమాత్రముగాని ఒక యంత్రరమువ్రాసి పంప
వలయును. అపుడు నామమునుబట్టియు, వాచివారివ్రాలునుబట్టియు గూడ జాతకమును తయారుచేసి ఫలములువ్రాసిపంపుదుము
అందుకు మాచే చేయబడి ప్రశ్నోత్తర రూపముగను భూతకథలనుగి మంజరియును 473 ప్రశ్నోత్తరములును,
ఉదాహరణముగల శాస్త్రీయగ్రంథము మొక్క ప్రథమద్వితీయ గుచ్ఛములయందును, వానితో జాతకమును, అందుల ఫల
ములనువ్రాసి పోస్టేజీసహా రు 2-8-0 కు పి. పి. గా పంపుము. ఈరెంటిని ఒకచో కొనువారికిమాత్రమే ఈవింధము
వర్తించును. 473 ప్రశ్నోత్తరములగల గ్రంథములయొక్క విలువ యెట్టిదన— 1. తమయొక్కభూత భవిష్యద్వర్తమాన
ములను తాము స్వల్పముగ తెలిసికొనవచ్చును.
2. జ్యోతిష శాస్త్రములో మంచిపండితులగుట, మరియు, ఇచ్చినసామ్యుకకు రెండు నిమిషేని మంచిగ్రంథములు
భింతుట. 3. వారి జాతకఫలములు ఉచితముగ పొందుటయుగూడ లభించును.
వి. యమ్, శర్మ అండు బదర్స్. అమలాపురం, నందావరిజిల్లా.

మంచితరుణము.

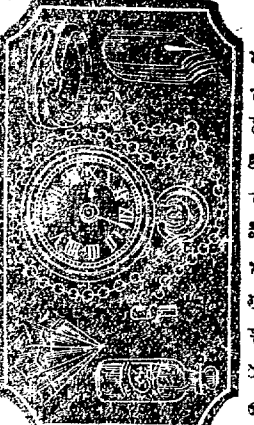
కలవన ర్తకులకును, యిండ్లుసరంబి అనగా బల్ల
కూర్పుచేయుచుకొను వారికిని.
పాలకంచ సంస్థానము వారి రాజ మండ్రముకాంకలప
డిపోలో నిలవయన్న పండాకు, మొగజేప తునకలు (4 గజ
ములుపొడవులిగి బల్లలు కోయించుకొనుటకు అనుకూలము
గాను గుండ్రగాను ఉన్నవి) 1915 సంవత్సరము జనవరినెల
లో నిలవసమక వదలివేయగల తలంపుతో మిగుల సరసముగా
యియ్యబడును గనుకవలయు వారల్గురుచచ్చికొనుకొన్న గోరు
చున్నాన.
N. B. ఈ రెండు జాతుల కర్ర దర్వాజా, విటికి
కమ్మలకున్న తలుపు బల్లలు, కిటికీ బల్లలు మొదలగు వాటికి
సహజ్రక్షముగ సుపయోగింపబడు చున్నవి.
దంటులమ్మికాంతం.
డిపో ఏజంటు రాజమండ్రి.

పోస్టేజీ సహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మారే నియును.
ఒకవిచిత్రమైన కథ— చదువులచే
మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుదెలిపి యున్నాము. కోరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.
జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.
వైద్యశాస్త్ర మజిలీంకర్ గోవిందజి,
ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము,
22, బ్రాహ్మీ, మద్రాసు.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

431 గ్రాము 6 బహుమతులతో రు 2-14-0 లు మాత్రమే.
6 సంవత్సరముల గ్యారంటీ యివ్వబడును.
ఈవాచ్ బల్లమైన లీవర్
వనితో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారై యిచ్చ
డే సూతనముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం
డా సరియైన కాలగ్రహము చూ
పించు వాచి యిదియే, మిగుల
గుండరమైనది. దీని 6 బహుమ
తులవివరం:— (1) నాణ్యమైన
చేతిగుడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్త
రు సీసా, (3) సర్వాకారమైన
ఉంగరము, (4) గడియారపు గొ
లుసు, (5) వివిధమైన స్టీలుగజ్జు
(6) దిక్కులుచూపేడు కంబోడు.
కయతేది ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.
వి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెని,
70, 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ నందు, మద్రాస్.

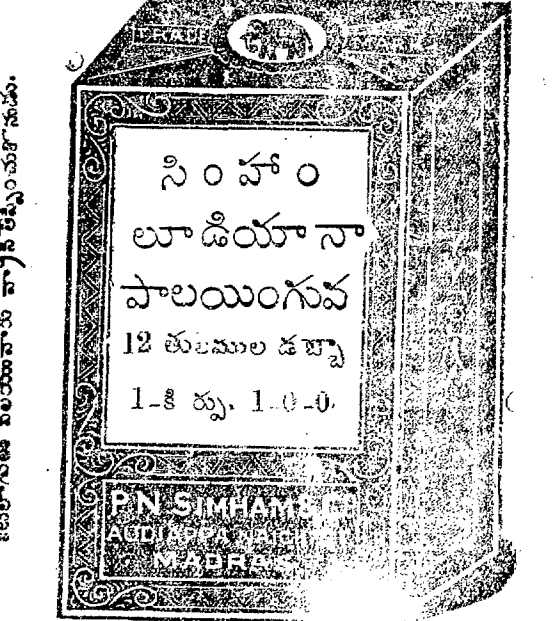
మంచినయము! వనశేలు ఖర్చుపడినది!! మనక దొరుకవు!!!
ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి అస్త్రలార్యాటము
కోర్కెని కోడండ్రపలాపము అను గ్రంథముకట్టి ఇవ్వాము.
మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుపడినందు
వస్తువుల ధరలు బోలెడియెక్కువగా,
వానమలారా! శ్రీమద్రామమన్న
నాగరికతయున్నగల మేలైనజపాక
పట్టుపంచలు పంపుగదానను. అనం
దముకోరకు తెప్పించి విక్రయించినది
పోగా మిగతొద్ది పంచలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, కోజా, మేనువన్నం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. వాహ
నీయమైనవి, ర్వరపడుదు.
రీక్షమూనిడివిన్ని 2క్షమూర వెడల్పుల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0
పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు -0-40
డిపో రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇవ్వం.
టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందపుమొదలివీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాస్.

చదువతగిన ప్రకటన.
కాసల్య, సరస్వతి, సులోచన చరిత్రలు రు 0-5-0
కలభాషిణి - చంద్రశేఖ నవల 1-కి ,, 0-8-0
మద్రాసునగ్నము 1-శేరు రు 0-12-0; వీక్ష ,, 8-8-0
పాతకాల పుస్తకములు, అంధగ్రంథములు దొరకును.
N. V. & Son. 87, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.

వైద్యశాస్త్రముల సంహరించునది.
లవంగా మృత మొక్కటియే.
ఇది కడుపు వుబ్బరము, కడుపునొప్పి, ప్రక్కనొప్పి,
రొమ్మనొప్పి, పులితేవులు, స్థిమలబంధము, కడుపు దొచుట,
జోడు, ప్రేగులముట, అరుచి, మంచాగ్ని, వీనిని గుడిచి
ఆకలిని, ఆరోగ్యమును తప్పక గలుగజేయును. లేనియెడల
ఖరీదు త్రిప్పి పంపగలము. ఖరీదు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజీసహా 0-8-0
బయటి యుగ్లకు 4 అర్థజాబిళ్ళలకు మాదిరిపంపబడును.
“లవంగామృతం” 24, నమ్మార్వాడు వీధి, మద్రాస్.

పి.యక. సింహ అండు కంపెని,
26, ఆదియప్పనాయనివీధి, మద్రాసు.

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అగ్నిరకముల
“టూపు”లకును మద్రాసు రాజధానిలోని అగ్ని కంపెనిలకన్న
మాకంపెని గొప్పదియు, సమృద్ధమయినదియు నయ్యెన్నది.
ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభాతారాజ
లకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు సేము యివ్వగలిగియున్నాడు.
సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

100 (detachable) గమనింపుడు. 11 (detachable)
(కట్టముగల, కట్టము లేని) 2 బర్మరులు. చాలాబలిష్టమయిన
నవల. ఎక్కువకాలం
నవల యివ్వబడును. పనిచేయు గలిగినది.
మీరు బట్టలం దిరుగు. మిక్కిలి పొడవైన
జీటి యుట్టోగియు గచ్చుది.
అటు కడు ముఖ్యము టిక్కెట్లనుకూడ 20.
టిక్కెట్లనుకూడ రు. 2-2-0
నెం 45, 48 ను మాత్రముగా కయారుచేయబడినవి.
నెం 17 కు మాదిరిగానుండును. టిక్కెట్లనుకూడ రు. 3.
నెం. 200 పొకటి టిక్కెట్లనుకూడ రెండు ఇవ్వబడును.
అదియు, టిక్కెట్లనుకూడ రు. 5-8-0
పి. ఎక్. పి. 74, 180, 18 బ్రాహ్మీ, మద్రాసు,
కుర్తలకు ప్రత్యేక పుస్తకము యివ్వబడును.

